

Izhaja

v s a k p e t e k z d a t u m o m
p r i h o d n j e g a d n e v a .

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje n a p r e j .

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXIX.

Celovec, 31. grudna 1910.

Štev. 53.

Ljudsko štetje je tu!

Vsakega Slovenca dolžnost je, da prizna slovenščino kot svoj občevalni jezik, naj prebiva doma ali med tujci; svojega materinega jezika se ne sme nikdo sramovati.

Nikdo naj ne napiše poleg slovenščine tudi še drug občevalni jezik, čeprav zna tudi še več drugih jezikov. Zapisan sme biti samo eden občevalni jezik. Občevalni jezik ostane za vsakega, četudi drug jezik razume, le oni, v katerem od nekdanj najlažje in najrajši govori, v katerem se sporazume s svojimi sorodniki in rojaki.

Nemci, Madžari in Lahi bodo gotovo zapisali svoj materinski jezik, čeprav znajo tudi slovensko. — Mož kot glava rodbine, zapiše občevalni jezik tudi za svojo ženo in otroke.

Polnoletne osebe, ki živijo pri tujih ljudeh, učenci, pomočniki, delavci, hlapci, dekle smejo po postavi sami določiti svoj občevalni jezik in nikdo nima pravice proti nji-

hovi volji zapisati občevalni jezik. — Po postavi ne sme komisar prigovarjati ali celo groziti, kaj naj zapiše.

Ako števeni komisar resno in pravično ne postopa, naznanite to takoj katoliško-političnemu in gospodarskemu društvu za Slovence na Koroškem v Celovcu.

Ne podpisite ničesar in ne pritrđite ničemu prej, dokler se niste prepričali, da se je zapisala resnica.

Neresnične napovedbe se po postavi kaznujejo z denarno globo od 2 do 40 K ali z zaporom do 4 dni.

Slovenci, skrbimo, da bo naše število močno, ker po tem številu se nam bodo povsod odmerile pravice.

Ako sami sebi in svojim rojakom dobro želimo, ravnajmo se po tem poduku!

Slovenci, kjerkoli prebivate, ne pozabite in ne zatajite svojih starišev, svojega jezika, svoje domovine!

Podlistek.

Mati Mina.

Komedija v dveh dejanjih. — Po ital. izvirniku priredil D. O.

(Konec.)

4. prizor.

Pepca in prejšnje.

Pepca: Prihajam, gospa, da Vam naznanim poset.

Kristina: In kdo je?

Pepca: Ne vem! Zdi se mi, da je mati Mina.

Zora: Mati Mina! A Anka mi je dejala, da je sedaj obložena z delom in da gotovo ne pride.

Pepca: In vendar se mi zdi, da je mati Mina.

Kristina: Ta pa je radovedna! Ali ne poznaš matere Mine?

Pepca: Kako bi je ne poznala? Pomislite!

Kristina: In zakaj praviš: zdi se mi.

Pepca: Pravim to, ker ona noče biti več. Oblečena je kakor mogočna gospa in zdi se, da je postala grofica.

Mira: Ali si neumna, Pepca!

Pepca: Jaz neumna! Ona je, ona, ki je povsem pamet izgubila.

Zora: Ali se ne motiš, Pepca?

Pepca: Resnično se ne motim. Prav gotovo je mati Mina: njene oči, njen nos, njena usta, ves njen obraz. Spremenila je samo obleko in ime.

Kristina: In Anka?

Pepca: Oh, Anka je vedno Anka. A gospa v svili noče, da bi sobarica vstopila. Odredila je, naj ostane v predsobi.

Kristina: Nočem je dolgo zadržati. Reci, naj vstopi!

Mira: In ne pomislite, mati, da moramo na postajo k tetinemu sprejemu.

Kristina: (Gleda na uro.) Je še uro časa. Poglejmo, kdo je ta gospa, ki je tako podobna materi Mini! Naj vendar vstopi!

Pepca: Če zaukažete, porečem takoj, naj vstopi; a meni se zdi, da bi bilo boljše, ko bi jo poslali naravnost v bolnišnico.

Kristina: In zakaj v norišnico?

Pepca: Ker je gotovo neumna. Misli si, da je grofica ali še celo baronica, samo, ker je zamenjala obleko.

Mira: Baronica?

Pepca: Da, gospa! Rekla je, naj jo naznam pod imenom: baronica Brdska.

Kristina: Baronica Brdska!

Mira: Teta!

Zora: In zakaj niste takoj povedali imena?

Kristina: Pridite! Pojdimo ji vse skupaj naproti!

Pepca: A dajte mir! Motite se! Saj je le mati Mina!

5. prizor.

Baronica Brdska in prejšnje.

Baronica (vstopi ravno, ko izgovori Pepca zadnje besede): Ne, Pepca, nisem več mati Mina, ampak baronica Brdska, ki je stanovala tri me-

sece v tej hiši, da bi spoznala svojo svakinjo in nečakinje (pogleda križema Miro) in jim kaj dala.

Kristina: Vi, baronica! Vi sestra mojega ubogega moža!

Zora: Naša ljuba teta!

Mira: [Uboga jaz! Kakšna zmeda!]

Pepca: Saj sem rekla: Zdi se mi, da je mati Mina, a da ni mati Mina.

Baronica: Počakaj malo časa v predsobi z Anko, moja ljuba Pepca! Vaju že pokličemo.

Pepca: Da, ma... baronica! [Zdaj bom še ime večkrat pogrešila.] (Odide.)

6. prizor.

Vse razun Anke in Pepce.

Baronica: Vidite, moja ljuba Kristina! Hotela sem Vam prihraniti trud in pot do postaje.

Kristina: Tako zmedena sem, da ne vem kaj govoriti.

Baronica: Nobenega vzroka nimate biti zmedena, moja ljuba Kristina. Tako ste ravnali z materjo Mino, da ste si osvojili vso njeno ljubezen. Obleka ni spremenila srca. Objemite torej svojo svakinjo! (Se objameta.)

Zora: Ako dovolite, ljuba teta! (Ji da roko in jo poljubi.)

Baronica: Pridi tudi ti, ljuba nečakinja, na moje prsi! (Jo objame.) Ti si rekla, da so stari blagoslov družine. Prišla sem, da si zagotovim stanovanje, da delim z vami vse svoje bogastvo, in upam, da nebeški blagoslov obiše to hišo.

Trideseto leto

bo začel s prihodnjo številko prihajati med ljube koroške Slovence „Mir“. Lepa doba za slovenski političen list! In ves čas je bil „Mir“ najuspešnejši buditelj, najvstrajnejši zagovornik koroških Slovencev in neustrašen branitelj narodnih pravic na temelju krščanskih načel. Svojem, od nepozabnega Andreja Einspielerja začrtanemu programu: „Vse za vero, dom, cesarja!“ je ostal vsikdar zvest, kljub temu, da so ga novodobni svobodomiselnici začeli zaraditega po strani gledati. Tak bo ostal „Mir“ tudi zanaprej.

Zato se je „Mir“ pri vseh narodno probujenih Slovencih tudi tako priljubil, da ga čita rado vse, staro in mlado. Najboljše spričevalo za „Mir“ je pa sovražstvo, ki ga nasproti njemu kažejo nemški nacionalci in njihovi hlapci nemškutarji. Kakor dosedaj, bo „Mir“ tudi zanaprej razkrinkaval te vrste ljudi in kazal koroškim Slovincem poti, ki vodijo v boljšo narodno in gospodarsko bodočnost. Izvenkoroškim Slovincem bo pripovedoval o strašnih bojih, ki jih moramo bojovati koroški Slovenci s svojimi zatiralci in plačanimi narodnimi odpadniki. Budil bo v njih in gojil narodno ljubezen do brezpravnih bratov.

Da pa bo mogel „Mir“ zadostiti svoji veliki nalogi, se obračamo zopet do svojih starih prijateljev, da nam ostanejo zvesti in pridobijo novih. Prijatelji! Agitirajte za „Mir“! Če pride „Mir“ v vsako slovensko hišo, ne bo na Koroškem več nemškutarije. Koliko truda, koliko agitacije si prihranite pri raznih volitvah, če spravite „Mir“ v hiše svojih sosedov. „Mir“ je najboljši agitator.

Obenem se zahvaljujemo svojim marljivim dopisnikom in poročevalcem in jih prosimo, da nam ostanejo zvesti tudi v novem letu.

Vsem naročnikom in prijateljem „Mira“ želimo prav srečno Novo leto!

Uredništvo in upravnništvo „Mira“.

Pozor pri ljudskem štetju!

H kraju meseca decembra se bo vršilo po celi državi ljudsko štetje. Štel se bo tudi občevalni jezik, to se pravi, zapisalo se bo, kako ljudje po navadi doma med seboj govorijo. Opozorjamo svoje somišljenike na tozadevno ministrsko odredbo, ki določa: Kdor se štetju odtegne ali naznani neresnične podatke, se kaznuje glasom § 30 z denarno globo od 2 do 40 kron ali zaporom do 4 dni. Opozorjamo tudi na določbo ministrske naredbe z dne 20. avgusta 1910, ki pravi:

Zaradi določbe občevalnega jezika mora števni komisar hišne gospodarje ali samostojno živeče

posamezne osebe poprašati, pri stavljenju vprašanja pa se vsakega zapeljevanja in vplivanja na odgovor tega vprašanja vzdržati.

V smislu te odredbe se bo ovadilo neusmiljeno vsakega nemčurja, ki bi napovedal pri štetju napačni občevalni jezik; ravno tako se bo ovadilo vsakega števne komisarja, ako bi vplival na slovenske ljudi, da bi napovedali nemški občevalni jezik, zaradi zlorabe uradne oblasti, in kot sokrivca napovedbe napačnega občevalnega jezika. Zato prosimo svoje somišljenike, da gledajo števnim komisarjem strogo na prste, in če zapazijo, da postopajo komisarji strankarsko in bi hoteli s tako stavljenimi vprašanji vplivati na prebivalstvo, da napove napačni, nemški občevalni jezik, da jih takoj s pričami naznanijo semkaj.

Koroško šolstvo pred sodiščem.

(Konec.)

Priča Jožef Tauschitz priseže slovensko in izjavi po tolmaču, da se njegovi otroci v šoli slabo učijo. **V vseh razredih zastopijo slabo.** Tolmač: Kako spoznate, da se slabo učijo? Priča: **Otrok bere nemško, pa ne ve povedati, kaj je to po slovensko.** Tolmač: **Ali se otroci slabše učijo, odkar je abecednik nemški?** Priča: **Ja, slabše!** Ker tolmač teh izpovedb ne prevede na nemško, zato se dr. Brejc upravičeno pritožuje proti temu. Predsednik se opraviči, da se to ni zgodilo namenoma, ampak iz pozabljivosti!

Priča izpove tudi, da **se otroci kaznujejo, če govore v prostih urah slovensko!**

Dr. Sedlmayr: Prosim vprašajte, če ni priča cerkveni ključar. Priča: Da, pa samo še do novega leta!

14 letna priča Radolf Kulterer odkima na predsednikovo vprašanje, če zna nemški. Leks ga izprašuje nemško, pa ne dobi odgovora. Dr. Brejc: To je dokaz ad oculos! Dr. Sedlmayr: Otrok je bil danes pri Trabesingerju in se je na njega vplivalo, naj ne govori nemški, in imenuje to infamno: Predsednik ga zavrne. Dr. Brejc predlaga, da se dr. Sedlmayerja za izraz „infamno“ disciplinira. Sodni dvor se umakne v posvetovanje in ko se vrne, naznani predsednik, da je dobil dr. Sedlmayr ukor. Priča izpove, da je nadučitelj terjal, da se morajo otroci doma naučiti brati in pisati, da ne on ne drugi niso bili zaprti, če niso znali nemški, da pa mu g. Serajnik ni rekel pri Trabesingerju, da naj govori slovenski, ampak naj govori nemški, če zna.

Priča Uršula Ladinig priseže slovensko in pove, da se otroci branijo hoditi v šolo, ker se bojijo, da bi bili kaznovani. Priča pravi: Jaz sem trda Slovenka, otroci berejo nemško, pa nič ne zastopijo. Lani se otrok ni nič naučil, letos pa malo. Kaznovan je bil, ker je govoril slovensko. Zdaj pa nič ni več vprašan, to je od marca sem. Tolmač vpraša pričo, zakaj je bil otrok tri dni zaprt. Priča: Ne vem ali so „punali“ (polnili t. j. govorili) nemško ali slovensko. Tolmač

prevede besedo punali z „geschrien haben sie“, proti čemur dr. Brejc protestira, ker je nepravilno. Tolmač: Kdo je kaznoval? Priča Summerer! Dr. Brejc: Otrok je dobil zaušnico ker je govoril slovenski. Priča 11letni Gustav Ladinig izjavi, da ne zna nemški, samo malo, da hodi v tretji razred, da ne gre rad v šolo, ker ga „gospodična tepejo“ zato, ker je enkrat rekel, da je treba slovensko govoriti, ne nemško, pa tudi „vprašajo ga ne več od tistega časa“.

Priča Marija Kues iz Št. Petra priseže slovensko in pove, da hodi njeno dekle v prvi razred, da govori nadučitelj nemško in slovensko, da dekle lani ni nič zastopilo, letos že bolje. Dr. Sedlmayr: Ali ni bila priča lani pri mežnarju? (Veselost.) Serajnik: Vedno se očita „mežnar“ in „mežnar“. Konstatiram, da je tudi Sille bil mežnar. (Veselost pri poslušalcih.) Dr. Brejc: Bravo! Zdaj imate pa Vi tudi svojega „mežnarja“.

Priča Liza Lajrovic priseže slovensko in izjavi, da je bil njen otrok s palico na oko udarjen, zakaj, ne ve. **Hoče več slovenskega v šoli, da bo otrok razumel!**

Leks vpraša pričo, ali ni prišla k njemu prosit ga odpustjenja, češ da ni res, da bi bil tepel. Priča: Jaz sem jih šla prosit, ker so rekli, da so jih Serajnik naučili, naj prosim. Jaz nisem bila od g. Serajnika navajena, šla sem sama, da bi se poravnala, da bi g. Serajnik ne bil kaznovan.

Priča Jožef Taupe iz Jadove ve le povedati, da otroci lani niso radi hodili v šolo, letos pa da.

Priča učitelj Hans Kropf pove, da je že deset let v Grabštanju, da je slišal praviti, da nadučitelj samo nemško govori, sam pa da ni slišal.

Priča Matija Koch pove, da ima 4 otroke v šoli, da govorijo doma slovenski, da so povedali otroci, da govori učitelj samo nemški, da otroci niso znali nič nemški, ko so začeli hoditi v šolo, da pa je z nemško šolo zadovoljen.

Priča Andrej Mosegger ne pove nič posebnega, priča Lukas pa da otroci niso znali še besede nemški, ko so začeli hoditi v šolo. Priča Miha Pikel pove, da govorijo doma slovenski in da je s šolo zadovoljen. Par drugih prič ne pove nič posebnega.

Zapriseže se šolski nadzornik Jožef Juvan. Predsednik: Li miste kmalu, ko je izšel članek v „Miru“, imeli v Grabštanju inspekcijo, morda že prej kdaj? Priča: Dvakrat. Z inspekcijo je bil vsakokrat zadovoljen in ni bilo pritožb. Poučuje se najprej v slovenskem, oziroma „windisch“ jeziku, ker otroci ne znajo nemško. Od leta 1905 se mora jezikovni in nazorni pouk vršiti po postavi v slovenščini, toliko da otroci zastopijo. Nadučitelj je zahteval disciplinarno preiskavo, okrajni šolski svet mu je pa izrekel pohvalo.

Dr. Brejc zahteva, da se priči gg. Bayer in Mörtl zaslisiša, da povesta, koliko je v šoli nemških otrok in kako se poučuje veronauk.

Priča g. Bayer izjavi, da ima izmed 270 otrok v 2. razredu 6, in v 3. razredu 4 nemških otrok. Nemške otroke poučuje nemški, slovenske slovenski. Dr. Brejc: Ali ste nemške katekizme kupili tudi sami? Priča: Da!

Pepca: Čigava sem pa jaz sedaj? Od gospe Kristine ali Vaša, gospa?

Baronica: Združimo se v eno družino! Pepca: Neizrečeno sem srečna. Izgubila sem eno gospodinjjo, a dobila sem dve, ne, kar štiri!

Baronica: In namesto deset kron mesečno boš imela dvajset.

Pepca: Dvajset kron mesečno! Kaj bom delala s tolikim denarjem? Dobro! Dala ga bom za eno sv. mašo za gospo Heleno, kajti gotovo mi je ona sprosila takšno srečo.

(Zastor pade.)

Baltazar.

Napisał Anatole France. — Poslovenil Š. K.

Magos reges fere habuit Oriens.
Tertull.

I.

V onem času je vladal v Etiropiji kralj Baltazar, katerega so Grki imenovali Saracin. Bil je črnc, toda lepega obraza. Njegova duša je bila priprosta, a srce plemenito. V tretjem letu svojega vladanja — v svojem dvaindvajsetem letu — je šel obiskat Balkido, sabsko kraljico. Spremljala sta ga modrijan Sembobitis in hadum Menkéra. Razentega je vzela s seboj še dvainsedemdeset deklic, ki so nosile cimetove skorje, plemenite mire, zlatega praška in slonovo kost. Med potjo ga je podučeval Sembobitis o planetih in o koristi kamenov, Menkéra je pa prepeval liturgične pesmi. On pa ni poslušal ne enega ne drugega, temveč je z naslodo gledal male

vrane, ki so sedele kraj pota, in velikansko množino peska.

Po dvajsetdnevem potovanju so zaduhali Baltazar in njegovi spremljevalci rožni duh in skoraj so ugledali vrtove, ki so obkroževali mesto Sabo. Tukaj so naleteli na deklice, ki so plesale pod granatnim cvetjem.

„Ples je ena vrsta molitve“, reče modrijan Sembobitis.

„Te žene bi se moglo drago prodati“, pristiavi hadum Menkéra.

Ko so stopili v mesto, bili so očarani nad velikostjo skladišč, prodajalnic, ki so bile pred njimi, nad toliko množino blaga, ki je bila nakopičena v njih. Šli so po dolgih ulicah, polnih tovornih voz, težakov, oslov in njihovih gonjačev, kar naenkrat so zapazili mramorne zidove in pozlačene stolpe Balkadine palače.

Kraljica Sabe jih je sprejela v dvorcu, ki je bil ohlajen z dišečimi vodometi, iz katerih je voda veselo šumela, padajoč med drobne bisere. Stala je oblečena v opravo, posuto z dragimi kameni, in smejala se je. Baltazar se je precej vznemiril, ko jo je zagledal. Zdelo se mu je slajša od sna in lepša od želje.

„Gospodar“, je rekel natihem Sembobitis, „glej, da skleneš s kraljico dobro trgovsko pogodbo!“

„Varuj se, gospodar“, je pristavil Menkéra, „pripovedujejo, da se poslužuje kraljica čarov, da se ljudje v njo zaljubijo.“

Poklonila sta se in odšla modrijan in hadum. Baltazar je ostal s kraljico sam; poskušal je govoriti, odprl je že usta, pa ni mogel izpregovoriti niti ene besede.

7. prizor.

Anka, Pepca in prejšnje.

Baronica: Poglej, Anka, moja novo družino!

Anka: Vredna je Vas, gospa!

Priča g. Mörtil pove, da ima v prvem razredu 3 Nemce, v četrtem 1. Nemške otroke poučuje nemški, slovenske slovenski.

Dr. Sedlmayr predlaga za pričo tožitelja Leks, dr. Brejc je proti, a sodišče ga pripusti, Dr. Sedlmayr predloži več spričeval za Leks, tudi neko zasebno pismo g. posl. Grafenauerja na Leks. Dr. Brejc je proti temu, da se vlačijo v zadevo zasebno pismo, meni pa, da s tem ne bo kompromitiran g. poslanec, pač pa Leks, ki skuša celo po slovenskih poslancih priti do boljših služb.

Leks govori potem strašno dolgo in dokazuje, da je pisec članka g. Serajnik. Za posebno velik dokaz smatra besedo „baje“, ki je v članku, ki jo je bral Serajnik v „Stajercu“, kjer je bil raztrgan. Te besede nihče drug ne pozna na Koroškem, razven visoko študirani. Kaže nek star Janežičev besednjak in pravi, da niti tam ni te besede. (V Janežičevem slovarju iz l. 1893. se nahaja ta izraz na strani 7. Op. ured.) Hvali se, da je dober učitelj in dober katoličan, da z otroki lepo ravna itd.

Govoranca dr. Sedlmayra.

Ko so bila na porotnike stavljeni vprašanja, je govoril Leksov zastopnik svoj famozen govor. V uvodu svojega govora je slavil pravičnost nemškega naroda nasproti drugim narodom. Kako pa izgleda na primer ta pravičnost na šolskem polju na Koroškem, je potem klasično dokazal dr. Brejc. Dr. Sedlmayr je izvajal: Tožba je zanimiva, ne zaradi oseb, ampak zaradi stvari. Od slovenske strani se napadajo „koroške šole“. Zato je tudi vse eno, če so zadeti pri tem boju ljudje, ki so nedolžni. V g. Serajniku vidi g. govornik tip duhovnika, ki se „fanatično“ vojskuje. Ta dan pa je izvedla širša javnost, kako velike pravice da imajo Slovenci. Slovenski sodeželani so izjavili, da jih nobena moč ne bo od Nemcev odtrgala. (Govornik si je gotovo že pred obravnavo doma sestavil govor in se ga na pamet nagulil. Zakaj pri obravnavi je prišlo na dan ravno nasprotno; iz „Mirovega“ objektivnega poročila o obravnavi je spoznal lahko vsak, da se godijo Slovincem na šolskem polju nečuvne krivice. Noben človek pri obravnavi pa tudi ni izjavil, da Slovincem nobena sila ne bo odtrgala od Nemcev, niti priča Messner ne! Op. ured.)

Govornik pravi, da je za njega dokazano, da je inkriminirani članek spisal g. Serajnik. Da so si priče zaradi hišnega preiskovanja nasprotovale, je naravno, ker se ne morejo več na vsako besedo spomniti. Izjava, da uredništvo ne vrača rokopisov, je brezpomembna, ker je g. Serajnik gotovo imel koncept. In ker je bil tedaj razburjen, zato je verjetno, da je priznal, da je rokopis sežgal. So pa še druge okolščine, ki potrjujejo, da je moral biti pisec članka g. Serajnik. Pred Serajnikom ni bilo prepira zaradi šole, ko pa je prišel on, se je začel. Obtoženec je tudi slovenski agitator in je imel že tozadevne tožbe. Župan ga je imenoval človeka, ki je zmožen vseh prostaštev, in Serajnik je svojo tožbo zaradi tega umaknil. Tedaj so prišle na dan zadeve (predsednik opominja govornika. Dr. Brejc: G. predsednik, to so ekscesi, zoper katere protestiram. — Že iz razprave pa je bilo razvidno, da je g.

Serajnik umaknil tožbo zoper bivšega grabštanjskega župana, ker mu je tako nasvetoval sodnik, češ, da ne bo v javnosti nepotrebnega pisarjenja o celi zadevi, kar bi tudi za g. Serajnika seveda ne bilo prijetno; poravnala sta se pa tako, da sta plačala vsak svoje pravdne stroške. Op. ured.)

Govornik pravi, da med občino in učiteljem Leksom nikdar ni bilo kakega nesoglasja. Koroški Slovenci ne marajo slovenskih šol, ker so prešinjani od nemške kulture in nemškega jezika, zaradi tega se ne dajo od tretje strani izvabiti. Tako opazamo na eni strani zadovoljno prebivalstvo (nemčurje! Op. ured.), na drugi strani pa „hujskače“. Med temi je deloval g. Serajnik. Ali bo mogel pred Bogom dati za to odgovor. G. Serajnik: Prav lahko! Toda nakane nasprotnikov se ne bodo posrečile, za to jamči zdravi razum „bindišarskega“ prebivalstva. (Reči bi bil moral ne razum, ampak zaručnost nemčurjev. Op. ured.)

Videli ste danes tukaj v sodni dvorani vrsto uglednih slovenskih mož iz Grabštanja, ker v Grabštanju je silno malo Nemcev, in bili so s sedanjo nemško šolo zadovoljni. Grabštanjanje so šli celo tako daleč, da so zahtevali celo, da se naj uči veronauk nemški. Grabštanjsko prebivalstvo ne bo nikdar za slovenski, ampak za nemški pouk. (Messner, Tauschitz, Sille in drugi velikaši grabštanjski, ste slišali od Nemca dr. Sedlmayra, da ste „ugledni slovenski možje“; ne boste nič protestirali? Da je v Grabštanju silno malo Nemcev, je res. Toda kje se potemtakem vzamejo Nemci pri ljudskem štetju? Se pač menda „ugledni slovenski možje“ vpišejo za Nemce! Zato je bil dr. Sedlmayrov dokaz, da grabštanjski „Slovenci“ ne marajo nič slovenskega pouka v šoli, zelo neroden! Saj se ti Leksovi pristaši prištevajo Nemcem! Kar je pa res mož slovenskega mišljenja, so vsi za pouk v slovenskem jeziku v 1. razredu! Je sedel med obravnavo dr. Sedlmayr na ušesih, da ni slišal tega od priče? Op. ured.)

Govornik zanika, da bi bili ljudje v Grabštanju za slovenski pouk, češ da nismo v srednjem veku in se kmetje ne bi bali več, pritožiti se na merodajnem mestu, če s poukom niso zadovoljni. Leks poučuje v Grabštanju 16 let, se z ljudstvom dobro razume, je spoštovan od starišev in otrok. Zato je zanj očitek, da daje nemškemu otrokom prednost in zapostavlja slovenske, zelo hud. Leks je kot učitelj storil več nego je bil dolžan. Poučeval je slovenski in ni zatiralec Slovincem; saj je sam Slovenec, toda pristaš Nemcev! To je pač razložek med Kranjci in Korošci! Vsi uradi v Grabštanju so nemški, Grabštanj je nemški, bil je slovenski, zdaj pa je in bo ostal nemški! (Kje pa je ostala logika? Malo prej je dr. Sedlmayr rekel, da je v Grabštanju silno malo Nemcev, sedaj pa trdi, da je Grabštanj nemški! Op. ured.)

Govornik protestira zoper zatožbo in prepis od tretje strani! „Mi hočemo iti roko v roki s slovenskimi sodeželanji. Za Grabštanjem stoji cela Koroška. Zato bodo porotniki potrdili 1., 2., 4. in 5. vprašanje, če je g. Serajnik pisatelj članka in če je gosp. Mihálek kriv zanemarjenja dolžne pazljivosti, ker ni bral članka, in če sta

oba s tem izpostavila g. Leksu javnemu zasramovanju, zanikali pa tretje vprašanje, če se je posrečil dokaz resnice.“

Govornik apelira na porotnike, da naj sodijo po srcu kot Korošci. Tožba ni važna, ker toži Leks ali ker je obtoženec g. Serajnik ali kdo drugi, ampak ker se gre za osredotočen naval na koroško — nemštvo: „Če ste reš pravi Korošci in ljubite svojo domovino, potem sprejmite v svoje varstvo naše „deutschfortschrittlichen Slovenen“. (Heil-klici v avditoriju. Predsednik kara zaradi tega poslušalce.)

Dr. Brejc — skalna peč v morju.

Dr. Brejc izvaja v svojem sijajnem zagovoru sledeče: Visoki sodni dvor! Priznali boste, da imam v tem trenutku zelo težavno stališče. Razumeli boste, da stojimo danes tukaj kakor skalna peč v razburkanih valovih. Poznate me po imenu kot predsednika političnega društva, ne poznate me pa osebno in ni vam znano, kakšno stališče sem v resnici zavzemal na šolskem polju; zato menim, da boste radevolje poslušali to, kar sem govoril zunaj na raznih shodih. Zato sem tudi sam osebno prevzel zagovorništvo.

Vsi smo ljudje in živimo na v nacionalnem oziru zelo vročih tleh. Vi ste Nemci, mi Slovenci, in moremo mi kaj zato, da smo rojeni Slovenci? Mi smo enkrat tukaj in smo z Nemci v vsakdanji dotiki, pa tudi v boju, ki se ne bije samo pri nas na Koroškem, ampak povsod, kjer so si mejaši razni narodi; iste boje vidimo med Francozi in Nemci, med Nemci in Čehi, med Poljaki in Rusi itd. To je treba vedeti in s tem tudi računati. Izprva so bili le voditelji, ki so se udeleževali teh bojev, dandanes skoro že vsaka oseba. Danes moram zagovarjati slovensko zadevo pred Vami — Nemci, vendar pa storim to rad, ker mi je vsaj enkrat dana prilika, da morem vsaj enkrat pred Nemci pokazati želje Slovincem na šolskem polju. Dobro je, da je ta zadeva prišla pred sodni dvor, da se more enkrat v sodni dvorani povedati, kaj pravzaprav Slovenci hočemo. Od nasprotne strani se je toliko govorilo o „hujskanju“, o „nacionalnem fanatizmu“. Te poti ne bom nastopil in ne bom vračal enako z enakim, ampak bom govoril objektivno; jaz ne bom imel političnega govora, jaz ne bom nobenega osebno napadal, ampak se bom omejil na šolsko vprašanje in pokazal, da je čisto naravno, samo po sebi umevno to, kar zahtevajo Slovenci, da sploh govora ne more biti o kaki hujskariji, ki se uprizarja od zunaj. Prej pa se hočem lotiti drugega vprašanja, s katerim se boste morali najprej pečati.

Proti Leksovi logiki.

Nikoga se ne obsodi na slepo srečo; tu se ne sme poskušati, ampak se mora vse pretehtati. Star rimski pravnik rek se glasi, da se mora oprostiti tisti, o katerem se ne ve, je li kriv ali ne. To ni nobena milost, ampak pravica obtoženca! Če tožnik ne dokaže, mora sodnik oprostiti in le, če je dokaz popolen, sme obsoditi! Zato se bodo porotniki morali najprej vprašati, ali je dokazano, da je Serajnik pisal inkriminirani članek in ga dal v tisk? To pa je dvomljivo. Če

„Kraljica se bode jezila nad mojo molčečnostjo,“ je mislil kralj pri sebi.

Še vedno se je smejala kraljica in videlo se je, da se ne jezi. Ona je izpregovorila prva z glasom, ki je bil sladkejši od najslajše godbe:

„Da si mi zdrav! Usedi se poleg mene!“

In pokaže mu s prstom, ki je bil na zraku bel, na škrlataste preproge, ki so ležale na tleh. Baltazar se usede, globoko vzdahne in vzame v vsako roko po eno preprogo in hitro spregovori:

„Gospa, jaz bi hotel, da bi bili ti dve preprogi dva velikana, tvoja sovražnika. Hotel bi njima zaviti vrat.“

In tako govoreč je stisnil s pestmi preproge tako, da se je sukno pretrgalo in se razpršelo iz njih perje. Eno peresce je letelo trenutek po zraku in potem padlo na kraljičina prsa.

„Gospodar Baltazar,“ reče Balkida zardevši, „zakaj bi hotel ubiti orjaka?“

„Ker te ljubim,“ odgovori Baltazar.

„Povej mi,“ vpraša Balkida, „ali je v tvojem mestu voda v studencih dobra?“

„Da,“ odgovori iznenaden Baltazar.

„Zelo rada bi vedela,“ prične zopet kraljica, „kako suše sadje v Etiopiji.“

Kralj ni vedel kaj odgovoriti. Ona ga je silila: „Povej, povej, stori mi po volji.“

S težko muko je bistril svojo pamet in je pričel opisovati način, kako etiopski kuharji zabelijo tinje z medom. Kraljica ga ni poslušala, temveč ga je naenkrat prekinila:

„Gospodar, pripovedujejo, da ljubiš kraljico Candacejo, svojo sosedo. Povej mi odkritosrčno, ali je ona lepša od mene?“

„Lepša? Kraljica!“ zakliče Baltazar in pade pred kraljičine noge, „kako more to biti?“

„Tako! Njene oči, njena usta, njena polt, njen vrat? . . .“

Baltazar je stegoval svoje roke proti njej in je zaklical:

„Pusti mi, da pobereš to peresce s tvojih prsi, dam ti polovico svojega kraljestva in povrhu še modrijana Sembobitisa in haduma Menkéra!“

Vstala je in pobegnula v smehu.

Ko sta se vrnila modrijan in hadum, našla sta svojega gospodarja zamišljenega, kakor ga navadno nista videla.

„Gospodar,“ reče Sembobitis, „ali si napravil dobro pogodbo?“

Tega dne je večerjal Baltazar s sabsko kraljico in pil palmovo vino.

Torej je resnica,“ vpraša kraljica Baltazarja, „da kraljica Candaceja ni lepša od mene?“

„Kraljica Candaceja je zamorka,“ odgovori kralj.

Balkida pogleda živo Baltazarja in spregovori: „Ali more biti človek zamorec, da ni grd?“

„Balkida!“ zakliče kralj in ne spregovori nobene besede več, vzame jo v svoje naročje in pritisne ustne na kraljičino čelo. Videl je, da plaka. Prišel je govoriti s pevajočim glasom, kakor imajo navado dojke. Nazival jo je svojo najnežnejšo cvetko, svojo drobno zvezdico.

„Čemu jokaš?“ jo je vprašal. „Kaj naj storim, da nehaš jokati? Povej mi, vse hočem storiti!“

Nič več ni jokala, bila je zamišljena. Ne prestano jo je vpraševal, kaka želja ji leži na srcu.

Naposled spregovori kraljica: „Rada bi se bala!“

Da bi jo mogel Baltazar razumeti, je pričela na dolgo in široko pripovedovati, da je že davno želela iti v kako nevarnost, pa ni mogla, ker nad njo čujejo bogovi in prebivalci mesta Sabe.

„In vendar,“ reče vzdihnivši, „rada bi občutila sladke mraz in grozo, ki mi prodira v meso . . . Tako rada bi imela, da bi se mi od strahu naježili lasje. To bi bilo tako lepo, ko bi mogla občutiti strah in grozo . . .“

Roke ovije okoli vratu črnega kralja in reče z otroškim glasom, ki se glasi proseče:

„Glej, noč nastaja. Preoblečiva se in idiva po mestu. Hočeš?“

Prikimal je. Stekla je k oknu in pogledala na trg:

„Nek berač se je vlegel k zidu na cesti,“ reče kraljica. „Daj mu svojo obleko in on naj da tebi v zameno svoj turban iz kameline dlake in oguljen plašč, s katerim je odet. Stori hitro, jaz se grem preoblečit.“

Stekla je iz sobe ploskajoč z rokami od veselja. Baltazar je zamenjal svojo volneno, z zlatom pretkano obleko z beraškim plaščem. Podobno je bil pravemu sužnju.

Kraljica se je kmalu vrnila; oblečena je bila v modro, neobrobjeno obleko, kakršno nosijo žene, ki delajo na polju.

„Idiva!“ reče ona.

Vedla je Baltazarja po ozkih, temnih hodnikih do malih vrat, ki so vodile na prosto.

(Dalje sledi.)

bi bil samo svetoval, potem bi bil sokriv, toda na to se sploh ni oziralo in torej ne pride v poštev. Če obtoženec ni prišel toliko do besede kakor tožitelj, ki je nad celo uro govoril o indicijah (znakih), da je Serajnik pisec članka, moram na kratko o tem razpravljati. Kot dokaz je navajal tožnik **javno mnenje**. Kaj pa je javno mnenje? Ali morda današnji poslušalci, ali Vi, ali kdo? Javno mnenje je zelo različno? Slovenci moje stranke mi verjamejo, kar jim povem in storijo to, kar jim svetujem. To bi morali potemtakem tudi priznati kot javno mnenje. Javno mnenje je nekaj zelo nestalnega. In zaradi javnega mnenja se nihče ne obsodi. Seveda je tožnik iskal javno mnenje le — pri svojih prijateljih Messnerju, Silleju in drugih.

Kot vzrok je navajal tudi to, da je gospod **Serajnik dobro informiran**. Zaraditega je gosp. Serajnik pisal! So li te šolske razmere v Grabštanju skrivnost? Vedo o tem le učitelji in kateheti? Vsi, od šestletnih otrok naprej vedo to! Stariši so bili tudi enkrat v tej šoli, kmetje tudi. Potem uredba te šole gotovo ni več kaka skrivnost! Javna skrivnost je, kako se v Grabštanju poučuje. Potem se je reklo, da je gosp. Serajnik pisec članka, **ker je znan kot agitator**. Saj so tudi ogrski, nemški in dr. agitatorji! Menite-li, da je to nekaj zaničljivega? Potem bi morali najprej na nemško stran pogledati! Po celi deželi gre sloves, da so učitelji agitatorji. In vendar ne pravimo, da je agitacija kaj grdega. Če se kdo bori za svoje prepričanje, je poštenjak, naj si bo potem Slovenec ali Nemeec ali Kitajec!

Nadalje se je navajalo, da se je zadnji čas **ustanovilo izobraževalno društvo**; Serajnik je sodeloval, torej je pisec članka! Te logike res ne razumem! S tako logiko tudi lahko dokazete, da je bil s Cookom na severnem tečaju! Najlepše je pa to, da je to društvo zborovalo v župnišću v Grabštanju in ne v Št. Petru, in kljub temu naj bi bil to dokaz okolnosti, da je pisec gosp. Serajnik.

Da bi **noben drug ne bil zmožen** pisati v „novoslovenskem“, ali kakor se je nekdo posebno „prebrisano“ izrazil, v — hrvaškem ali slovanskem jeziku, za to smo imeli danes poseben intermezzo. Danes nekdo o tem ni hotel ničesar izpovedati. Že ve, zakaj ne! Brezdvomno, ker je sam dopisnik! Gotovo jih je še več in sicer iz kmečkega stanu! Jaz sem tudi nastopil za to dokaz resnice, pa se mi ni dopustil. Tudi odgovorni urednik je povedal, da je iz Grabštanja več dopisnikov in da prihajajo ljudje in ustmeno sporočijo svoje želje ter prosijo urednika, da objavi to v primerni obliki! To se dogaja pri vseh časopisih, pri „Miru“ pa še pogosteje, ker se ljudje zaradi šolskih razmer niso učili brati in pisati. Zato gredo raje v mesto in povedo to in ono uredniku. Če urednik spiše kak tak članek, se zdi, kakor da bi bil pisan v Grabštanju. Potem so prišli še grabštanski pismouki in so trdili, da se jim iz miselnega sporeda, postavljanja besed in sloga usiljuje prepričanje, da mora biti ravno g. Serajnik pisec članka. Sodbo pa moramo izreči le o stvari, ki jo dobro razumemo. Če vprašate zdravnika o zvezdoslovju, vam bo mogel le toliko povedati, kolikor slučajno razume, zdravnik more izreči sodbo le v zdravniški stroki. Ti grabštanski pismouki pa hočejo natanko vedeti, kdo je pisal članek, čeravno ne znajo „novoslovenski“ ne brati ne pisati, kakor sami priznavajo. Pred to učenostjo moram kapitulirati. Pravi slovenski jezik ima vedno le enako, pravilno postavljene besede. Če vidim pred seboj pravilno zapisan stavek, iz tega še ne morem sklepati, kdo da je stavek zapisal. Če vzamem v roke „Fr. Stimmen“ — seveda nočem s tem reči, da je v njih najbolj pravilna nemščina — vendar ne morem povedati, kdo da je pisal kak članek, akoravno vem, da piše poslanec Dobernig bolj fino, kakor gospod Lackner. (Splošna veselost.)

Tožnik se je opiral tudi na besedo „baje“, češ, da je na Koroškem nepoznana, da je celo v Janežičevem slovarju iz leta 1867. ni. Toda od tistega leta naprej imamo novejšo slovarje, v katerih more g. Leks najti ta nepoznani „baje“. Rekel je tudi, da je to besedo našel g. Serajnik v — „Štajercu“, kateri ga je napadel. „Štajerc“ pravzaprav ni noben slovenski list, tiska se sicer v slovenskem jeziku, toda v najslabši slovenščini, in iz tega lista da se je naj g. Serajnik naučil „baje“ in ga potem porabil! Besedo „baje“ ali „menda“ rabi na tisoče ljudi. Vsak šolar jo pozna in vsak, kdor že malo razume slovensko. Potem pa si tožnik še domišlja, da te besede nihče od Grabštanja, do tinjskega g. prošta ne razume, in ker je sam ne pozna, da jo je mogel zapisati edino le g. Serajnik. Tu se res ne neha samo vsaka logika, ampak ta je tako zrela, da se sme čisto mirno začeti — s smehom.

Nadalje izvaja tožnik svojo sodbo iz nekega stavka v „Miru“: „Vsak otrok govori kakor zna.“ Te besede je rabil baje g. Serajnik 14 dni, predno je izšel članek v „Miru“. Zato mora biti on pisec! Te besede so se baje izgovorile pri odprtih durih, seveda v največje veselje otrok, ker je učiteljica hotela v šolo, katehet je pa ni pustil. Otroci so si besedo gotovo zapomnili in doma povedali, zlasti že zaradi tega, ker učiteljice ne marajo, ker **jim prepoveduje slovensko govoriti** in ker **je slovenske otroke klofotala, ker so govorili slovensko**. Če bi se bilo v Celovcu kaj takega zgodilo, bi v pol dnevu o tem izvedelo celo mesto, Grabštanj pa je še veliko manjši kakor Celovec. Zato je čisto naravno, da si je pisec mislil, ko je te besede slišal: To je dober „šlager“, si ga je treba zapomniti.

V članku je tudi govor o deželnem šolskem nadzorniku Bendi, da rabi slovenske učitelje za to, da jih pošilja v nemške kraje. To je bilo opetovano v „Miru“. To je znano vsakemu, kdor je prebiral zadnji čas naše liste; saj je nastal cel časnikarski boj zaraditega. Lani je poslal Benda slovenske učitelje namesto v slovenske v nemške kraje. Razume se, da „Mir“ s tem ni mogel biti zadovoljen in je o tem izvedelo vse prebivalstvo, ki čita „Mir“. Zato se iz tega vendar ne more sklepati, da je pisec članka gospod Serajnik.

Danes je neka priča izpovedala, da je izšla tedaj, ko je bil g. Serajnik v bolnišnici, v „Miru“ cela vrsta člankov iz Grabštanja, in to je danes potrdil tudi g. župnik Bayer, gotovo verodostojna priča, in na ta moment, prosim, da polagate posebno važnost.

In namišljeno priznanje! Bilka, katere se oprijemlje obtožnica in je noče izpustiti. Kakšno je bilo priznanje g. Serajnika, ste vendar slišali. Kakšno mešanico so govorile priče! Eden je rekel to, drugi zopet nekaj drugega, ena in ista priča je izpovedal sedaj tako, pozneje zopet drugače, tako da je sam g. predsednik priznal, da so v pričevanju protislovja.

Dobili boste v roke „Mir“ in dva ali trije izmed porotnikov morda razumejo slovensko. Oglejte si list na levi strani zgoraj in tam boste našli tiskano: „Rokopisi se ne vračajo.“ Če list vidi potrebo, naznaniti to svojim dopisnikom enkrat za vselej, potem vendar ne bo uredništvo vračalo rokopisov, zlasti, če so že tiskani. Uredništvo za tak papir, ki nima nobene vrednosti več, vendar ne bo riskiralo znamke, zlasti še, ker prihaja na tisoče dopisov. Kaj bo tudi dopisnik s takim rokopisom? Ali ga bo vtaknil za ogledalo? Potem je vendar lepše, če vtakne za ogledalo kar tiskani članek! Celu učene razprave se ne vračajo vedno pisateljem, in takih gospod Serajnik vendar ni pisal! Nadalje če bi bil g. Serajnik res priznal, da je pisal članek, ali bi ga bil zahteval nazaj zato, da bi ga bil sežgal? (To stori že uredništvo samo! Op. ured.) No, potem bi spadal res v norišnico! Iz tega se vidi, da ni priznal, ampak se gre tu le za nespornost. Bil je pač razburjen, kar je priča potrdil, in se je morda tedaj nerodno izrazil. Na vprašanje, kje imate svoje papirje, je pač odgovoril, da take reči nimajo zanj nobene vrednosti in jih sežge. Dokaz, da orožnika nista bila prepričana, da je g. Serajnik res tako izpovedal, je ta, da sta še naprej iskala rokopis eno celo uro. Zakaj, če je g. Serajnik res priznal? S tem sta priznala, da nista verjela resničnosti tega priznanja. Če pa sama nista priznala priznanja za resnega, potem tudi Vi, gg. porotniki, ne morete tega „priznanja“ imeti za bolj resnega in verodostojnejšega kakor orožnika sama.

Čudno je tudi, da se je preiskava vršila v Št. Petru in ne v uredništvu. Vprašati moram, zakaj se ni vršila ta hišna preiskava, ko bi rokopis mogli najti vendar še najprej v uredništvu? **Potem bi bila pač nevarnost, da bi dobili kakega drugega dopisnika, ko se je pa grabštanskim magnatom šlo samo za glavo g. Serajnika!** Zato ni bilo hišne preiskave pri „Miru“, ampak samo pri g. Serajniku. Dokaz, da g. Serajnik ni pisal, je dejstvo, da je ravno v kritičnem času, ko je bil objavljen inkriminiran članek, objavil več dopisov v „Miru“ s podpisom. Če bi bil pisal tudi ta članek, bi se bil tudi pod tega podpisal, zlasti še, ker je rekel, da je dotični članek le kritika in ne vsebuje nobene žalitve. Torej ni prav nobenega dokaza, da je g. Serajnik res pisal članek, na samo sumničenje pa se ga ne more obsoditi.

Državni temeljni zakon z nami.

Preidem k drugemu delu, ki se peča z vsebino inkriminiranega članka. Vsebina članka ni prav nič žaljiva. Preberite ga enkrat brez predsodkov, in priznati boste morali, članek se peča samo s šolskim sistemom v Grabštanju. Članek razpravlja, kakšna je šola v Grabštanju in kakšna

bi morala biti. Če hočete presoditi, je li kritika članka opravičena ali ne, potem morate imeti pred očmi namen ljudske šole. Tu se boste spomnili državnega ljudskošolskega zakona, ki pravi, da je namen šole verskonravna vzgoja otrok. Kako pa se ta doseže? Na noben drug način ne kakor na podlagi maternega jezika. Da verskonravna vzgoja ni mogoča, če se izloči iz pouka materni jezik, v tem soglašajo vsi pedagogi, tudi nemški. Zato ni nobena hujskarija, če Slovenci kličejo na podlagi zakona, dajte tudi našim malim možnost, da se bodo mogli učiti na podlagi maternega jezika. Namen šole vendar ni samo, učiti otroke jezika, ampak tudi vzgojevati značaj, obrezati divje izrastke, uplivati na otroška srca in iz otrok vzgojiti dobre državljanje, ki ne plačujejo samo točno svoje davke in so dobri vojaki, ampak ki so v vsem dobri državljani, dobri ljudje, profesorji, učitelji, uradniki itd., to pa je le tedaj mogoče, ako se učijo otroci na podlagi maternega jezika. Zato pa imamo zakon (državni temeljni zakon od 21. grudna 1867, § 19), ki se glasi: „Vsi narodi v državi so enakopravni, in vsak narod ima neprekršljivo pravico, varovati in gojiti svojo narodnost in jezik. Enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju država pripoznava. V deželah, v katerih stanuje več narodov, morajo biti javne učilnice tako urejene, da brez uporabe sile k priučanju drugega deželnega jezika dobi vsak teh narodov potrebne pripomočke k izobrazbi v svojem jeziku.“ **Če hočemo torej Slovenci to, kar zahteva državni zakon, potem vendar nismo nobeni hujskači, ampak stojimo le mi na stališču zakona.** To je državni temeljni zakon in sicer najvažnejši državnega temeljnega zakona. In če Slovenci trkajo na ta državni temeljni zakon, so Slovenci potem hujskači?

Državno sodišče obsodilo „koroške“ šole.

Imamo pa tudi še sodišče, kojega naloga je, čuvati, da se ta državni temeljni zakon ne krši in ga oblasti ne prekorajajo. To je državno sodišče, v katerem so najodločnejši možje in kojemu načeluje najodločnejši učenik državnega prava, dr. Jožef Unger. In to državno sodišče je prišlo v položaj, da sodi, ali se li ta zakon ni kršil nasproti Slovincem. Še letos je pod predsedstvom Nemca Ungerja in Nemca Szycharca dvakrat izreklo svojo sodbo, s katero je bil sedanji koroški šolski sistem hudo zadet. Šlo se je za šolo v Št. Danijelu in Strojni. Državno sodišče se je izreklo, da imajo Slovenci v Št. Danijelu in na Strojni pravico, zahtevati take šole, v katerih je slovenščina učni jezik; pri tem ne trpi nemščina prav nič. Saj hočejo koroški Slovenci in jaz tudi, da se uči v šoli tudi nemščina, ampak tako da se nauči oboje, pošteno slovenščina in nemščina, odlični nasprotniki pa smo šol, v katerih se slovenščina sploh ne poučuje ali pa tako pomankljivo, da se pravi s Slovinci norce briti. Te „koroške šole“ je državno sodišče obsodilo. Zato boste priznali, da je mogel „Mir“ o tem pisati, ne da bi se ga zaraditega smelo dolžiti hujskanja. Ne boste rekli, da dela narodno združbo, če se brani in odgovarja na to, če se Slovincem jemljejo najnavadnejše in najelementarnejše temeljne pravice.

Nemci nam naj dajo temeljne pravice in konec bo nacionalnemu prepiru. Ne razumem tudi, zakaj se Nemci toliko brigajo za Slovence, in zakaj bi smeli Slovinci hoditi le v take šole, kjer se poučuje samo nemško. Zahtevamo pa najmanj, da se naučijo vsaj slovenski abece, toda v Grabštanju se ne naučijo niti slovenskega abc. In potem se reče, da odgovarja grabštanska šola željam Slovencev! **Sedanja grabštanska šola je le po želji enega dela zapeljanih Slovencev, ki gredo v večino v deželi zaradi gospodarske odvisnosti in mirno se sme reči, da ti niso ravno najboljši.** V tem slučaju je slovenska manjšina, ki zahteva, da se izmed toliko knjig upelje vsaj ena slovenska knjiga. Če imenujete to nacionalno hujskarijo, potem se neha sploh vsaka diskusija o narodnosti.

Slovenci imamo pravico svobodnih državljanov.

Imamo pa tudi zakon, ki dovoljuje državljanom izražati svobodno svoje mnenje. To je tudi temeljni državni zakon. Nekdaj ni bilo dovoljeno mnogo povedati. Velika pridobitev iz 67. leta je, da se je dovolilo svobodno izražati mnenje in to pravico imamo brezdvomno tudi Slovenci, več pa kakor to, se tudi v tem članku ni zgodilo.

Če boste hoteli prav presoditi stremljenje neznanega pisca tega članka, se boste morali vprašati, ali se gre v Grabštanju res za boj med Nemci in Slovenci, ali za boj med dvema slovenskima strankama?

Društveno gibanje.

Velikovec. Društvo „Lipa“ uprizori na novega leta dan ob 3. uri popoldne svoje mesečno zborovanje. Na sporedu je govor o portugalski revoluciji (povabljen je tudi tukajšnji meščanski učitelj g. A. Hornbogner) in igra „Divji lovec“. Ker zahteva igra veliko stroškov, zato se bo to pot prvokrat pobirala tudi vstopnina in sicer prva vrsta 80 vin., drugi sedeži 50 vin. in stojišča 30 vin. Z ozirom na znano in priljubljeno igro pričakujemo najobilnejše udeležbe!

Možica. Kršč. slov. izobraževalno društvo „Peča“ v Možici priredi 8. prosinca 1811 v svojih prostorih pri Zagmeistru svoj občni zbor. Na sporedu je govor za kmetovalce in za tem sledi volitev novega odbora in pobiranje zaostale članarine kakor tudi sprejem novih udov. V odmorih zapoje naš moški zbor katero, kakor „Domovina mili kraj“, „O mraku“, „Tiha luna“, „Eno devo“ itd. Udje našega društva, pridite v obilnem številu in razglasite tudi svojim sosedom in prijateljem.

Prevalje. Slov. kat. delavsko društvo ima dne 1. januarja 1911 popoldne ob 3. uri božičnico. Na sporedu je govor, petje, tamburanje, srečolov in licitacija. Slovenci in Slovenke pridite!

Škocijan v Podjuni. Kmetijska podružnica za škocijansko občino napravi na praznik sv. Treh kraljev, to je dne 6. prosinca 1911 popoldne po blagoslovu letni občni zbor v gostilni „pri Majarju“ v Škocijanu. Gospodarji! Udeležite se polnoštevilno strokovnega shoda, ker na sporedu so izključno le velevažne točke! Vabi vas najvljudneje

Vogrče. Na novega leta se vrši popoldne po blagoslovu pri Škofu mesečni shod našega izobraževalnega društva s primernim govorom in petjem. Na novem, krasno slikanem odru se uprizori igra: „Spoštuj očeta“. Prijatelji pouka in poštene zabave, pridite polnoštevilno!

Šmihel pri Pliberku. Naše slov. kat. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 8. januarja, ob 3. uri popoldne pri Šercarju v Šmihelu svoj letni občni zbor in veselico po sledečem sporedu: Pozdrav, poročila odbornikov, volitev odbora. Potem igri „Rdeči nosovi“, in „Marijin otrok“. Nato poroča č. g. kaplan Ivan Hornböck o jeruzalemskem romanju, z uporabo skioptika. Ker moramo za skioptikon, ki stane 500 kron, plačati primerno odškodnino, se bo pobirala vstopnina po 10 vinarjev više kakor ponavadi. K prav obilni udeležbi vljudno vabi

Črna. Slov. kršč. soc. delavsko društvo za Črno in Možico priredi na god sv. treh kraljev popoldne javen shod v svojih prostorih pri Profelniku. Na sporedu je popisovanje potovanja po Galileji in Egiptu, dve igri, pri katerih nastopijo prvič naša dekleta ter petje.

Dobrlavas. Slov. kat. izobraževalno društvo priredi na dan svetih treh kraljev, 6. prosinca 1911, ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ v Dobrlavasi svoj mesečni in ob enem redni občni zbor s sledečim sporedom: Poročilo odbornikov, volitev odbora, slučajnosti, govor in dve igri: „Krečmar pri zvitem rogu“ in „Jeza nad petelinom in kes“ K obilni udeležbi vabi

V Pliberku bo na praznik sv. treh kraljev, 6. prosinca 1911, po blagoslovu v društveni dvorani v „Narodnem domu“ predavanje o prvem slovenskem jeruzalemskem romanju. Kar bodo ušesa premalo ujela, bo očem kazal novi skioptikon v krasnih slikah najznamenitejših krajev sv. dežele. — Vstopnina: Sedeži po 60 vin., stojišča po 30 vin. K obilni udeležbi vljudno vabi

Odbor kat. slov. izobraževalnega društva.

Koroške novice.

Silvestrov večer. Prijatelji vesele, domače zabave se snidejo na Silvestrov večer ob 8. uri v Celovcu v hotelu Trabesinger.

Cesarski svetnik Julij Neuner †. Bivši župan celovški in cesarski svetnik Julij Kristof Neuner je umrl v torek 27. grudna t. l. po dolgi težki bolezni v starosti 73 let. Županoval je v Celovcu 12 let, deželni poslanec je bil 5 let. Bil je mirnega značaja in pri Celovčanih priljubljen. N. v m. p.!

Volksrat bo štel. Pri nas na Koroškem ljudskega štetja pravzaprav ne bo izvršila vlada, ampak bo to delo oskrbel nemški „Volksrat“, seveda po vladnih organih. Seveda prikrivajo to, dokler morejo. Tako na pr. okrajno glavarstvo celovško skriva številne komisarije kakor gad noge, tako da v kljub ofi cialni in-

tervenciji še do danes ni bilo mogoče izvedeti, kdo da so imenovani za številne komisarije. Pač pa dobivamo z dežele poročila, da so imenovani najbolj zagrizeni nemški nacionalci, na pr. za občino St. Tomaž župan Wieser in njegov nadučitelj, v Pokrčah nadučitelj, v Grabštanju Messner in Sille, v Vetrinju občinski tajnik, ki še slovenski ne zna; na drugi strani pa bo v slovenski občini Glinje štel uradnik okrajnega glavarstva. Beljaški okrajni glavar Schuster je slovenskim številnim komisarijem pridelil zaupnike nemških manjšin. Ko pa so isto zahtevali Slovenci v občini Kostanje, jih je kratkotalo zavrnil.

To naj slovenska javnost že sedaj vzame na znanje, ker bo izid štetja tej nacionalni kvalifikaciji številnih komisarijev primeren.

Vlada razgnala socijalni kurz. V Svečah je nameravala prirediti S. K. S. Z. od 27. do 29. t. m. tridnevni socijalni kurz. Drugi dan pa je že poslala oblast orožnike, ki so naznanili, da se kurz ne more izvršiti, ker je v hlevu istega posestnika ena — krava bolna na parkljih. Prihodnje nedeljo navrh imajo ravnotam napovedano veselico nasprotniki. Smo radovedni, če bodo za nje tudi nevarni — kravji parklji. Se poznamo!

Poraženi združeni slovenski liberalci in nemški nacionalci. Minolo sredo so se vršile v Št. Jakobu v Rožu občinske volitve. V tretjem razredu je dobila slovenska narodna stranka 175 glasov, nasprotniki se v tretjem razredu volitve niso udeležili. V drugem razredu so združeni slovenski liberalci in nemški nacionalci, družba Kobenter-Šuster in kompanija, naskočili z vso silo, pa so propadli, ker so dobili 31 glasov, naši pa 46, vsled tega so izgubili pogum za prvi razred, vrgli puško v koruzo in je naša lista zmagała z 29 glasovi. Osebnost so se udeležili volitve častni občani, g. dr. Valentin Janežič, g. dr. Jakob Sket, g. profesor Jožef Apih, g. posl. Grafenauer in g. dr. Janko Brejč. Slava jim! Navdušenje na slovenski strani je bilo veliko; grmeli so topiči, slovenski liberalni in nemškonacionalni stranki so pa obupana srca bunkala. Živio slovenskonemškutarska zveza! Slava zavednim volilcem!

Požar pri Celovcu. Minoli torek ponoči je zgorel Trabesingerjev hlev v bližini Gline ob freudenberški cesti. Izrecno poudarjamo, da hlev ni bil v posesti g. Milloniga pri Trabesingerju. Požar je zapazil neki godec, ob tričetrt na dve je ustrelilo na zvoniku celovške farne cerkve. Celovški ognjegasci so bili sicer kmalu na licu mesta, toda prav gasiti niso mogli, ker so čakali do pol treh brizgalnice; pa še tedaj so imeli premalo cevi, ki jih je prinesel v zadostnem številu šele ob treh zjutraj g. Dobrovsky. Govori se, da je bil požar ognjegascem prej naznanjen, predno je zvonar ustrelil, in vendar tako neverjetna polževa počasnost! Odlikovalo se je pa vojaštvo! Na lice mesta je prišel sam generalmajor Henrik Fath. V hlevu je bilo seno in slama g. Mikuša in vojaškega erarja, cenjena na 6000 kron.

Velikovec. (Kdo se je blamiral?) „Allg. Bauernzeitung“ z dne 23. dec. 1910 piše v dopisu iz Vovber (?) o „Bauernversammlung“ tudi sledeče: „Omeniti moramo, da se je g. Dobrovč iz Velikovca, ki je bil k zborovanju povabljen, da se mu tam odgovori na nekatera vprašanja, katera je stavil v „Miru“, nekaterikrat usmiljenja vredno v govoru zaletel, s čimur se je pred tako velikim zborovanjem do dna blamiral, pri tem pa se vendar zelo dostojno obnašal, za kar mu je tudi predsednik g. Glantschnig izrekel zahvalo.“ Sem takoj vedel, da ne boste ostali pri resnici. Vprašam le, kdo je blamiran: ali jaz, ki sem moral slovenskemu (?) potovalnemu učitelju, g. Schumyju dokazati, da „verska izdajica“ ni isto, kakor pa „brezverec“. Če trdi g. Schumy, da pomeni beseda „verska izdajica“ v nemščini „glaubenslos“, potem naj pogleda v Wolf-Pleteršnikov nemški slovar na str. 305; tam se bere za besedo „izdajica“ nemški izraz „Verräter“; nato pa naj poišče tudi na strani 60 v istem slovarju besedo „brezverec“, in prepričal se bo, da se ta beseda glasi v nemškem „der Glaubenslose, Religionslose“, kar sem tudi na zborovanju dokazal. Kdo se je torej blamiral? Na drugo in tretje vprašanje, namreč da bi bili koroški slovenski klerikanci proti Avstriji, je dobro odgovoril g. A. Gril. Kar se pa tiče vprašanja: kaj pomeni „po portugalsko bežati“, kar je Mežnarjev Zepi razlagal tako, da ne garantira, da bi njegovi ljudje (t. j. nemškutarji) ne prestopili mej v tem oziru, da bi se mi morebiti tudi v dejanju kaj storilo, sem odgovoril: „Za tako razlaganje teh besed se vam lepo zahvalim! S takimi sredstvi naša stranka ne dela.“ Kje je sedaj blamaža? Ta dva slučaja le v dokaz, da morejo bralci izvedeti, kako resnično piše „Allgemeine Bauernzeitung“. Zakaj pa člankar ni objavil,

da je trušenjski oskrbnik Karol Oblasser klical: „Heil Bismarck!“? Ali smo torej Slovenci proti Avstriji?

J. Dobrovč.

Petnajsta božičnica „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovcu. Bila je to presijajna slavnost petnajsta božičnica naše „Narodne šole“, ki se častno pridružuje prejšnjim prireditvam naše šole. Tudi letos se je predstava vršila dvakrat, dne 13. in 14. t. m. Prve predstave se je udeležila tudi visokorodna gospa Ema pl. Mayhofer-Grünbühel, soproga c. kr. vladnega svetnika v Velikocu z otroki, mnogo odlične gospode in kakih 300 udeležencev. Pri glavni slavnosti na kvaterno sredo je bila pa udeležba, dasi je bil živinski sejm radi živinske bolezni prepovedan, ogromna, obširna naša šolska telovadnica je bila napolnjena in splošno se je priznalo, da je udeležba vsako leto večja. Počastilo je našo slavnost 18 duhovnov z mil. g. proštom Einspielerjem na čelu, mnogovrednih posvetnih mož, posebno iz naše Podjunske doline in ogromno ljudstva, tudi celovška okolica je bila zastopana, celo iz Roža in oddaljene Zilske doline. smo videli udeležence. G. župnik Treiber vse udeležence najpristrčneje pozdravlja in omenja, da je došlo obilo darov in sicer v denarju ogromna svota 1389 K 63 v; v blagu smo prijeli: visokorodna gospa ekcelenca Ivana baronica Pino na Dunaju, je poslala 17 metrov lepega barhenta za deklice, g. Novak, trgovec v Sinčivasi je daroval 49 metrov blaga, 18 robcev za na glavo v skupni vrednosti 47 kron, g. dr. Hudelist v Velikovcu je podaril 12 trikò-srajc za dečke, g. tovarnar Jakob Pogačnik v Velikovcu je daroval 10 parov zapestnikov, 8 parov nogavic za dečke in 2½ metra črnega blaga za dečke, g. krojač Mitterberger v Velikovcu je podaril 9 napravljeneih hlač in pet srajc, g. trgovec Kandut v Velikovcu je poslal 14 metrov blaga, g. Cehner, svečar v Velikovcu je daroval mnogo sladčic in svečice za božično drevo, g. tovarnar Prajnik na Jezernici je podaril 170 škatelj mazila za čevlje, Črnograjski najemnik Kurat je daroval 1 jerbas jabolk, rodoljubni kmet Vrank pa božično drevo. Pripomniti je treba, da se je letos po prizadevanju našega somišljenika g. tovarnarja Jak. Pogačnika — presrečna hvala mu za njegov trud — po posebni polji pobiralo tudi v mestu Velikovec, in nabrala se je lepa svota skoraj 80 kron. Pokazalo se je pri tej priliki, da je tudi med nemškimi meščani še dosti pravičnih mož, ki se ne dajo strahovati od nemškonacionalnih kričačev. Vsled te sijajne darežljivosti smo mogli, dasi je vsled splošne draginje cena blaga in obuvala zelo poskočila, naše otroke zelo bogato obdarovati, kupilo se je blaga za 700 kron, čevlji pa so stali 630 kron; 84 otrok je dobilo celo obleko, 94 otrok je prejelo nove čevlje, ostali od 202 otrok naše šole so pa dobili posamezne kose obleke. G. župnik se nato najpristrčneje zahvaljuje preblagim dobrotnikom na nevsehljivih njihovih darežljivosti, potem pa nadaljuje. V skrbi smo bili, kako bomo letos vsled velike draginje mogli prirediti božičnico, ali zanašali smo se na vašo zvestobo s tistim načelom, katerih zastopnika sta bila naša slovanska apostola sv. Ciril in Metod, katerih krasna kipa krasita pročelje naše „Narodne šole“, in naše upanje nas ni varalo. Kakor sta sveta slovanska apostola naše slovenske predstariše učila krščansko vero v maternem jeziku, tako tudi mi koroški Slovenci pričakujemo svojo rešitev le od versko narodne šole. Versko narodna šola je bil in ostane naš program, njeno vtelesenje in poroštvo so nam pa č. šolske sestre, ki v naši šoli podučujejo. Ostanite tedaj tudi zanaprej zvesti naši šoli, bližnji okoličani pošiljajte otroke k nam, bolj oddaljeni pa izročite našim č. šolskim sestram svoje hčerke v naš šolski internat v versko narodno vzgojo. Pri tej priliki pripominjam še, da so naše č. šolske sestre ravno kar kupile celo blizo našega mesta ležičo lepo pristavo v ta namen, da bi tam polagoma otvorile gospodinjstvo šole, ki je za stanovsko vzgojo in omiko naših kmečkih hčer največje važnosti. Prosim vas tedaj, podpirajte naše č. šolske sestre gmotno in s svojim vplivom, da bodo mogle čimpreje otvoriti toliko potrebno gospodinjstvo šole. Potem bo Velikovec, kakor je središče večine koroških Slovencev, šele prav postal tudi naše kulturno središče. V to pomoz Bog! Na to se je izvršil slavnostni spored. Ker je bila letošnja naša božičnica prirejena v proslavo osemdesetletnica našega presvetlega cesarja, so se najpoprej vršile tozadevne deklamacije in je učencec Jurče Mesner cesarsko zastavo v roki držeč prav navdušeno govoril slavnostni govor in končno zaklical trikratni živio cesarju jubilantu. Otroci so nato zapeli cesarsko pesem, katero so zborovalci stojè poslušali. Prav ljubko in pogumno so potem deklamirali otroci prvega razreda, za njimi so sveže in naravno nastopili otroci drugega razreda, dečki so kot koledniki, deklice pa kot kuharice krasno zapele. Nato so učenci četrtega razreda prav živahno predstavljali šaloigro, „dr. Vsezual

Imate bolečine?

Revmatične, protinske, v zobeh, glavobol? Ali ste se po prepihu ali drugače prehladili? Poskusite vendar bolečine utehajati, lekajoči in krepčajoči Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“. Ta je v resnici dober! To ni samo reklama! Dvanajsterica za poskušnjo 5 kron franko. Izdelovatelj samo lekarnar Feller v Stbici, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko).

in njegov sluga Štipko Tiček, učenca, ki sta predstavljala glavni vlogi dr. Vsezna (Jurče Mesner) in Štipka Tička (Janez Samič) sta prav dobro igrala, pri nekaterih drugih dečkih bi si želeli jasnejšega izgovarjanja. Srčna hvala g. učitelju Pesku za ves njegov trud, kojega je imel s pripravljanim dečkov za to igro. Višek je dosegla naša slavnost s predstavo krasne dramatične legende „sv. Julija“, katero so zelo izvrstno predstavljale učenke četrtega razreda in ki je trajala poldruge uro. Vse deklice so se svojih vlog izvrstno naučile in zelo dobro igrale. Glavne osebe sta predstavljale Kralj Štefka (Konstancija), Micka Vrhovec (sv. Julija), Matilda Oraš (Tekla), Lenka Grašer (Sabina), Katica Lasnik (Egerija), Koh Katica (Donicija), in Štangl Micka (Blandina). Čč. šolske sestre so pripravile za to igro zelo okusno dekoracijo. Glasni izrazi splošnega začudenja so se razlegali po dvorani, ko se je zastor dvignil pri zadnjih prizorih „sv. Julija“ na križu in „sv. Julija“ in pevajoči angeljski zbor pod križem. Vse je bilo tako videti, kakor bi bila deklica res na veliki križ pribita, velike kaplje krvi so kapale od ran na rokah. Ginljivo je bilo slišati zadnje besede na križu umirajoče sv. mučenice. Obe igri so poslušalci burno pohvalili. Skoraj štiri ure je trajala lepa naša slavnost in ves čas so množice nepremično vztrajale v dvorani. V odmorih so pa vrli naši velikoski tamburaši neumorno svirali razne narodne komade. Slava in hvala jim! Presrčno se zahvalujemo, posebno čč. šolskim sestram, ki so se po tako dolgotrajnem in trudopolnem pripravljaju otrok, po nakupovanju in razvrstitvi darov za tako veliko število otrok največje zasluge stekle za našo tako sijajno vspelo slavnost. Skrajno navdušeni smo se udeleženci zopet razšli s trdnim prepričanjem, da je vsakega zavednega Slovenca dolžnost po zgledu „Narodne šole“, delati za dobrobo našega naroda, potem bo tudi nam koroškimi Slovincem zasijalo solnce boljših dni.

Vovbre pri Velikovcu. Lutrovska „Bauernzeitung“ laže kakor po navadi, o zadnjem kmečkem (?) zborovanju v Vovbrah dne 4. dec. 1910. Trdi namreč, da je bilo zborovanje „velikansko obiskano“. Mi smo pa ljudi šteli, in bilo je zborovalcev 65, pozneje jih je še nekaj prišlo. Med temi so bili tudi vsi govorniki in Helldorfovi gozdarji in oskrbniki. Pravih kmetov morebiti še polovica ni bila. Poleg tega je pa bila med zborovalci dobra tretjina našincev. Koliko pa še potem pride na prave Zepi-Schumyjeve privržence? Nasprotni dopisnik trdi, da se je g. Dobrovc iz Velikovca silno blamiral. Kako neki le, ker se je vendar g. Nagele sam izrazil, da je govoril zelo stvarno. To je za pametnega človeka zadosti! Gg. Mentelnovemu Toneju in Čarfju očita nasprotni dopisnik, da sta se obnašala nedostojno. To je gola laž! Saj vendar nista ničesar drugega storila, kakor da sta povedala marsikatero nasprotnikom zelo neljubo resnico. Kaj pa zmirjavke kakor: „importierte Steirer“, „dummer Kokolore“, „pfuj“-klici, „Schnabel“, „heil Bismarck“? Kdo pa je te rabil? Od naše strani ni nihče izgovoril nobene žaljive besede. Ali ni tega g. Dobrovc na zborovanju konstatiral? Da bi bil od naše stranke kdo zahteval, da se vzame g. Antonu Grilu beseda, se čisto nič ne spominjamo. Če se je dve in pol ure debatiralo, kakor piše „Bauernzeitung“, vendar je bila ta debata v glavnem le o znanih štirih vprašanjih; in če se povečini ni govorilo k stvari ter se je debata zaradi tega tako raztegnila, da je že nedostajalo časa za glavno debato o vseh treh govorih, h kateri se je hotel oglasiti g. Dobrovc in razkrinkati neresničnost in zavijanja posebno o zadevi centralne kase in Portugalske, se v tem le kaže, da predsednik ni razumel svoje naloge. Dolžnost naših ljudi pa vendar ni, nasprotno predsedstvo na to opozarjati. Zaključek se je izvršil tako hitro, da mi niti protestirati nismo mogli. Zepi je rekel: „Schluß“, in konec je bil njegove pridige. Pribijemo tudi, da Mežnarjev Zepi ni mogel sam uspešno odgovarjati g. Dobrovcu na znana vprašanja v „Miru“ in je moral namesto njega večidel odgovarjati njegov učenik g. Schumy, ki se je pa tudi do dobrega opeknel s svojim „brezvercem“ in „brezversko izdajico“! Iz tega pa tudi lahko sklepamo, kdo je pisal dotični članek. Končno pa moramo reči, da ste hvalili nasprotnike Slovencev in katoličanov. In to nam je prav! Ljudje vas bodo polagoma že spoznali.

Strojna. (Zdrav kraj.) V preteklem letu smo imeli pri nas štiri pogrebe. Položili smo k

večnemu počitku tri otroke, ki so po nekaj dnevih zemskega bivanja ta svet zopet zapustili, in enega starčka, ki je omagal pod težo let. To priča, da je pri nas zares zdrav kraj. In temu se ni čuditi, saj je Strojna vedno jasna. Dočim so doline pod nami vedno zakopane v pusto megleno morje, se nam Strojancem iz vedrega neba prijazno smehlja nebeško solnce.

Strojna. (Poprava cerkve.) Marsikdo je že izrazil svoje začudenje, da imamo v naših gorah tako lično hišo božjo. Pa smo na svojo cerkev tudi lahko ponosni, posebno odkar je bila pred šestimi leti nanovo poslikana. Letos pa smo nje lepoto še povzdignili, ko smo dali prenoviti glavni oltar, ki je lepo baročno delo iz leta 1775, ter prižnico. Izročili smo bili delo znanemu slovenskemu rojaku g. Janezu Goleš, podobarju v Pliberku, in ni nam žal; z delom smo prav zadovoljni. Oltar je zares krasen, bogato pozlačen, barve so prijetne in bolj svetle, kakor odgovarja značaju našega ljudstva. Vse delo je jako vestno izpeljano in hvali samo svojega mojstra. Pristrčna hvala onim, ki so s svojo veliko darežljivostjo pripomogli, da smo mogli našo cerkev tako oplešati.

Grabštanj. (Naše izobraževalno društvo) je imelo dne 26. t. m. svoje prvo mesečno zborovanje, ki je bilo kljub temu, da je vsled znane porotne obravnave v Celovcu razmerje nasprotnikov do vsega, kar nosi slovensko ime, do skrajnosti napelo, nad vse pričakovanje dobro obiskano. Govornik je ovrvel v kratkih a jedrnatih besedah puhlo trditev naših lažinaprednjakov, da cerkev nasprotuje napredku. Cerkev je vselej in povsod upoštevala in tudi pospeševala duševni in materialni napredek narodov, a opirati se mora v prvi vrsti na versko izobrazbo, kar je njena prva glavna naloga. Ona celo priporoča naša izobraževalna društva, ki imajo namen, izobraževati naš um in blažiti našo voljo. Naš mešani pevski zbor nas je kratkočasil s svojim izbornim petjem. Iskrena hvala bodi na tem mestu izrečena tudi tamburaškemu društvu „Bisernica“ iz Celovca, ki nas je dolgo časa kratkočasil s svojimi krasnimi komadi. Obenem smo obhajali god našega velezaslužnega župnika g. Bayerja, ki se mu je napravilo kot zaščitniku našega društva več napitnic. Na svidenje v pustnem času!

Grabštanj. (Odločno protestiramo) proti temu, da se je pri znani porotni obravnavi v Celovcu ude našega društva imenovalo „grüne Junge“ (mlečnozobe mladeniče), ki so komaj zapustili šolske klopi, zdaj pa da se jih hujska zoper nadučitelja. Naše društvo ima pametnejše stvari obranavati, kakor da bi se hotelo baviti le z osebo nadučiteljevo. Naše društvo ne hujska, ampak izobrazuje. Da društvo ne počiva v župnišču, ampak se upa nastopiti tudi javno, ste videli dne 26. t. m., ko se je vršilo mesečno zborovanje v gostilni g. Simona Taušica v Grabštanju. Da pri našem društvu niso mlečnozobi mladeniči, ampak zreli fantje in izkušeni možje — nekateri še starejši kakor g. nadučitelj — se lahko prepričate sami; radovoljno vam dovolimo upogled v imenik društvenikov. Če treba, drugikat še več.

Odbor.

Črna. (Zborovanje in igra.) Naše delavsko društvo je imelo na praznik sv. Štefana zborovanje, katerega je otvoril predsednik s pozdravom na mnogoštevilne udeležnike. Govoril je g. kaplan o slabih in dobrih časopisih. Vzodbujal je udeležnike, naj z novim letom pomedejo z umazanimi listi in se naročijo na dobre. Za njim je nastopil na odru visokošolec g. Kotnik, napravljen kot berač. S popisovanjem življenja dijaka, kateri je postal kralj beračev in vagabundov, je izzval pri poslušalcih mnogo smeha, a tudi pomilovanja. Nastopili so zopet na gledališkem odru naši vrli fantje kot pastirji ob času, ko se je rodil Kristus in predstavljali igro „Na Betlehemskih poljanah“. Dober opazovalec igre je mogoče zapazil, da se igralci za predstavo niso dovolj pripravili, zato ni šlo vse prav gladko. Pred in med zborovanjem in pri igri je prepeval naš mešani zbor adventne in božične nabožne pesmi, primerne igri. — Kako se bodo pa naša dekleta izkazala, ko bodo god Sv. Treh kraljev prvič nastopila, bom poročal.

Iz Sel. Kdo bode štel ljudi in živali, še do danes, t. j. 23. dec. ne vemo. C. kr. okrajno glavarstvo ne da iz neznanega razloga nikake vesti, koga je imenovalo števnim komisarjem. Proti eventualnemu samovoljnemu imenovanju seveda zaradi zavlečenja pritožba ne bode mogoča. In na to se brezdvomno računa.

Vogrče. (Pogreb † župana Miklaviča.) Tako veličastnega pogreba, kakor je bil v torek dne 20. t. m., ko smo spremili našega toli priljubljenega in velezaslužnega g. župana k večnemu počitku, še pač Vogrče niso videli. Udeležila se ga je ogromna množica od blizu in daleč. Prihitej je tudi naš poslanec g. Grafenauer. Sprevod je vodil brat rajnega, č. g. župnik Josip Miklavič ob asistenci čč. gg. kanonika Dobrovca, pliberških kaplanov in domačega dušnega pastirja. Slednji se je spominjal na grobu vseh vrlin in neveljivih zaslug pokojnikov za cerkev, občino in narod. Slavil ga je kot vzor-moža-značaja, ki se je junaško boril za pravice sv. cerkve in naroda. Težbo, bridko je bilo slovo od dragega nam rajnega; vsako oko se je solzilo, ko smo se poslavljalji od njega. In ti, dragi naš župan! Spavaj mirno v hladnem grobu! Uživaj veselo plačilo nebeško v večnem raju, katerega si pač zaslužil za svoje trudapolno, požrtvovalno in nesebično delo na zemlji. Prosi tam gori pa tudi za svoj zatirani narod slovenski, katerega si toli ljubil na zemlji! Na svidenje nad zvezdami!

Leše pri Prevaljah. (Angerer na Lešah.) Dne 18. t. m. nas je osrečil neizogibni profesor Angerer iz Beljaka. Ta dan se je tukaj priredila božičnica v prid ubogim delavskim otrokom, ki pohajajo leško šolo. Govorilo se je, da bo na božičnici govoril profesor Angerer o svoji stroki, namreč o „svobodni šoli“. Toda grozdje je bilo prekislilo, zato je modroval o Steiwenderjevi šolski predlogi. Pač pa je zbral po končani božičnici svoje kaline in jim kvasil o „svobodni šoli“. Zanimivo bi bilo vedeti le, kako je govoril, da so ga razumeli. Slovenski ne zna, nemški pa poslušalci ne. Morda pa je govoril portugalski, kar bi tudi naši rdečkarji razumeli!

Od Vašinjegore. Ob vznožju Vašinjegore tik državne ceste stoji gostilna pri Ribiču (Fischerju), kjer je imelo „Izobraževalno kmetško društvo za Rudo, Št. Peter in okolico“ dne 11. decembra 1910 svoj redni III. občni zbor. Vsled prepričevalnih izvajanj gospodov govornikov je napravilo na dva najuglednejša člana, ki sta pa po koroškem, slovenskem liberalizmu oslepljena, tak globok vtis, da sta že drugi dan, 12. dec., pri društvenem tajniku javila svoj odstop. Častitamo! Pleve odpadejo, zrnje pa ostane. Vsem značajnim zborovalcem pa ključem: Trikratna slava!!!

Podljubelj. Danes teden so se „Štimce“ zopet enkrat zaleteli v g. Arnuša. Pisava je pač taka, da ne more biti dvoma, kdo je pisec. Ta človek se je razkoračil in v potu svojega obraza spilil nekaj vrstic, kjer sumnič našega provizorja, da on daje trgati lepake. Vse skupaj laž. Otroki res trgajo lepake, ne trgajo pa samo nemških, ampak tudi naše. Oni naše, naši njihove. To je že tako v modi pri nas in sicer od onega časa, ko je mladi Spendir v gozdu kakor divji kričal in hajlal z otroki. Kdaj je le g. Arnuš, ki se mu očita „hecarija“, le senco tega storil? Zakaj pa ne kaznuje učitelj onih otrok, ki trgajo naše? Mi jih lahko naštejemo cele vrste. Mi ne odobravamo trganja, kakor sploh nobene hujskarije, temveč želimo, da bi šolska oblast vplivala na vse otroke, da pustijo tako delo!

Kostanje. (K ljudskemu štetju.) Čudom smo se čudili, ko smo zvedeli iz uradnega vira, da se je pri nas pred 10 leti v eni sami vasi naštelo 81 prebivalcev z nemškim in le 36 s slovenskim občevalnim jezikom. Da se je druget tudi slično godilo, je skoraj gotovo; vendar je za bodoče ljudsko štetje važno, da se zabranijo nedostatki, kakršni so se godili pred 10 leti. Ako je števniki komisar vpisoval tedaj ljudi, katere je vprašal, ali znajo tudi nemški, kot prebivalce z nemškim občevalnim jezikom, potem se pač ni čuditi, da se je toliko Nemcev naštel. Omenjeno naj bode, da je povodom štetja dotični komisar tudi prosjačil za pooblastila v prid svojemu pristašu Orašu; na to protizakonito ravnanje opozorimo c. kr. glavarstvo in pričakujemo, da bode tako postopanje pri prihodnjem ljudskem štetju prepovedano. Ne sramujmo se slovenskega občevalnega jezika, katerega so se začeli celo Nemci učiti na — naše stroške!

Sveče. Na Štefanovo je imelo naše izobraževalno društvo „Kočna“ zborovanje, ki je bilo zelo dobro obiskano. Govoril je domač kaplan, č. g. Joso Rudl o ljudskem štetju in o društvenih zadevah. Omenil je, da so nekateri, ki so začeli društvu na čuden način nasprotovati, s tem, da so pisali na okrajno glavarstvo, da naše društvo podpira in goji pijančevanje. To je nesramna laž, ker

Priporočamo našim gospodinjam pravi: **FRANCKOV**:
kavni pridatek z tovarniško znamko :kavni mlinček:
iz zagrebške tovarne.

Tovarniška znamka.

ravno naše društvo je, ki je prvo začelo delovati proti pijančevanju. Dokaz temu je, da se v društvu nahajajo abstinentje. Nasprotnikom pa povemo, da si vnaprej kaj takega ne bomo dali več dopasti, ampak bomo o pravem času dregnili v njihov gnoj. K besedi se je še oglasil mladenič Tomo Malle iz Podsinjevasi, kateri je razložil pomen igre „Za križ in svobodo“. Ta igra je napravila na vse gledalce velik vtis.

Iz Rožeka. (Vlom v cerkev.) Na majhnem hribčku na razpotju v Beljak in Ledence, pol ure od Rožeka, stoji majhna prijazna podružna cerkva, sv. Martin. Četrtek pred božičem je neka kmetica grabila tam blizu listje in njena hčerka je prišla slučajno k cerkvi, katero je našla odprto. Ko je poklicala mater in sta stopili v cerkev, našli ste, da je bilo vlomljeno. Tuji tatje so razbili klopi v lopici, postavili so si dilo in mizo k oknu, so okno razbili in zlezli skozi mreže noter. Znotraj je eden drugim odprl močno zapahnjena vrata in zdaj so iskali najbrž denar, katerega pa ni bilo. Tedaj so poskušali priti v žagrad, začeli so sekati v duri in ker se jim ni posrečilo duri razbiti, so razbili zid (mir), da so prišli na ključavnico in potem z drogom duri vzdignili. Rabili so za to kladiva, s katerimi se nabijajo možnarji in star sveder in dleto, ki so jih s seboj prinesli. V žagradu so razmetali mašno perilo po tleh in po njem hodili, preiskali so vse predale v omari in vse ven pometali, celo škatljice, v katerih je bil shranjen smodnik, so prebrskali in ko le denarja ni bilo, vzeli so kelih in pateno in odnesli. Celo kamen v oltarju, kjer so ostanki svetnikov, so vzdignili in spod iskali. Iz hudobije in jeze, da niso našli denarja, so razbili na križevem potu steklo, razlomili popolnoma eden luster in podobo „Ecce homo“ so na prsih prebodli. Gnusoba razdejanja si videl, ko si vstopil v cerkvo. Tat, ki je zlezal skozi okno, se je na roki močno porezal, okno je bilo vse krvavo in tudi vrata v žagrad s krvjo vsa poškopljena, ker je surovež s kladivom po durih razbijal. Škode so naredili kakih tristo kron. Kelih je bil star, srebrn in pozlačen, enako patena. V zahvalo so pustili svoj sveder in dleto. O tatovih ni sledu, sluti se pa, da so bili najbrž „sterclerji“, ker so se kakih 5 dni prej v tukajšnjem kraju klatili. Orožništvo jih pridno zasleduje. Na vsaka večja mesta se je poročalo, da bi ne mogli kelih prodati. Morda se posreči, božje roparje zasačiti.

Brdo ob Zili. (Učitelj Martinjak.) Kakor je „Mir“ že poročal, je naš nadučitelj g. Anton Martinjak dne 1. decembra t. l. iz Brda zbežal. Pondeljek dne 19. decembra so mu bile nekatere reči kakor čebele, kolo in par drugih na javni dražbi prodane, vse druge reči pa zarubljene. Ko je pred kratkim centralno čebelarstvo društvo na Dunaju pustilo pri sodnji v Šmohoru naznaniti, da ima od g. Martinjaka blizu 100 kron dobiti, je rekel sodnik, naj društvo ne toži, ker bi tožba bila popolnoma brez uspeha. Martinjakova žena Kristina je pa za gostilno in štacuno p. d. pri Janšicu na Brdu tudi že napovedala krido ali konkurz. Po postavi je učiteljem celo prepovedano, šolarje v prostem času posebej učiti ali kakor se navadno reče instruirati, kajti postava hoče, da naj učitelj vse svoje moči žrtvuje šoli. Poglejmo pa zdaj, kaj vse je bil g. Martinjak. On je bil potovalni učitelj za deželno čebelarstvo, načelnik čebelarstva podružnice tu na Brdu, nadalje je bil zastopnik deželne zavarovalnice zoper ogenj, tajnik tukajšnje požarne brambe in tukajšnjega odseka kmetijske družbe, občinski odbornik, blagajnik „Südmärke“ in dejanski tudi gostilničar in štacunar tu na Brdu. Šele pred kratkim je deželna zavarovalnica vzela g. Martinjaku svoje zastopstvo; mogoče je bila ta zadeva glavni vzrok, da je nadučitelj ubežal. Saj zavolj navadnega dolga, in naj je tudi velik, kakemu nadučitelju ni treba ubežati. Značilno za koroške razmere pa je, da se je g. Martinjak čisto javno izdajal za gostilničarja tu na Brdu. Kakor je že prej omenjeno, bil je g. Martinjak tudi tajnik deželnega kmetijskega odseka za brdski okraj in je vsled tega skoro gotovo on sam naznanjal „Kmetijskemu listu“ občne zборе in shode tega društva. Zanimivo pa je, da je v teh naznanilih vedno stalo, da bo šod „v gostilni nadučitelja Martinjaka na Brdu“.

Žabnice. Dne 22. dec. je vlak, ki odhaa iz Žabnic proti Pontablju ob 4:27 popoldne, povozil neko kravo. Gospodar Janez Ojzinger se gotovo ne kesa, da ima svojo živino zavarovano. — Veleposestnik in lesni trgovec g. Ehrlich bo v kratkem začel graditi za svojo hišo in poslopja lasten vodovod. Dne 23. dec. je bil v ta namen komisionelni ogled. — Pri nas imamo precejšen mraz. Naše „jezero“ je prav lepo zamrznilo. Drsajo se pridno ne samo domačini, ampak tudi tujci; posebno iz Trbiža imamo dosti obiskovalcev. — Božične praznike smo pri nas obhajali prav

slovesno. Polnočnico je imel g. dr. Lambert Ehrlich, slovesno mašo z leviti pa je opravil ob devetih mil. g. prelat dr. Martin Ehrlich, bivši vodja avstrijskega gostišča v Jeruzalemu. Z gospodom profesorjema je obiskala svoje starše tudi njih sestra gđ. Mici, ki je preteklo polletje preživela v Sveti deželi.

Ukve. Zvedeli smo za gotovo, da vendar enkrat dobimo svojega župnika, katerega prav željno pričakujemo. Letošnje božično cerkveno opravilo nam je opravil v splošno zadovoljnost g. pater frančiškan iz Žabnic. — Božične praznike smo se prav dobro imeli, le meso je preveč drago. Čudno je, da prodajamo teleta kg po 1 K, meso pa kupujemo po 2 K! Potem pa naj je kmet vzrok draginje!

Marija na Zili. (Pogreb.) 23. dec. smo izročili materi črni zemlji truplo gostilničarke pod cerkvijo, Ane Uršic, p. d. Onerlove matere, verne in vzgledne krščanske žene. Umrta je po kratki bolezni v 66. letu svoje starosti. N. v m. p.!

Mlade matere

Pristna le s to znamko — z ribičem — kot z jamstvenim znakom Scott-ovega ravnanja.

bi se morale ozirati na tako izborna sredstva, kakor je Scott-ova emulzija. Z večjo učinkujočo močjo, kot jo ima navadno ribje olje, je s Scott-ovo emulzijo združen prijeten smetanast okus in zelo lahka prebavnost, ki vas bode prijetno iznenadila in zadovoljila. Otroku se enako koristni in babice priporočajo

SCOTT-ova EMULZIJO

najtopleje mladi materi vsak čas, bodisi pred ali po porodu.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Kaj je novega po svetu.

Udarec nemškutariji. Na Koroškem je mnogo Slovencev, ki se imenujejo Nemcem prijazne (deutschfreundlich gesinnte Slovenen). Ta prijaznost seveda obstoji v tem, da volijo ti Slovenci dosledno z Nemci, da se udeležujejo nemških prireditev ter darujejo po močeh za lutrovske „Südmärke“ itd. Kako sodijo pametni Nemci o takih ljudeh, pove nam nemški učenjak Adolf Bartels, ki piše v „Deutschsoziale Blätter“, sledeče: „Der geborene Slave, der für deutsche Art und Sitte wirkt, ist in meinen Augen ein Lump, denn er hat seiner natürlichen Bestimmung nach für seines eigenen Volkes Art und Sitte zu wirken und nicht für die eines fremden.“ to se pravi: „Rojen Sloven, ki dela za nemško ljudstvo, njega šege in navade, je v mojih očeh malopridnež; kajti, že naravna postava zahteva, da deluje za svoje ljudstvo, za domače šege in navade in ne za tuje.“ Te besede naj si zapišejo „Nemcem prijazni Slovenci“ globoko v srce, da bodo videli, kaj imajo od treznomislečih Nemcev pričakovati.

Nočemo biti nahodni, hripavi, zaslišeni, ne kašljamo, nismo slabotni, nismo nervozni; mi rabimo Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“. DvanajstERICA za poskušnjo 5 kron franko. Mi imamo dober tek, zdrav želodec, nimamo slabosti, zato pa imamo Fellerjeve odvajalne rabarbarakroglice z znamko „Elza-kroglice“. 6 škatel franko 4 krone. Razpošilja E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko).

Prosimo vse somišljenike, naj agitirajo za naše vžigalice! Preskrbite, da se bodo povsod prodajale in rabile vžigalice v korist obmejnim Slovincem, ki se naročajo pri „Gospodarski zvezi“ v Ljubljani. Treba je tozadevne agitacije do poslednje vasi, ker bi bil to lahko velik dohodek „Slovenski Straži“. Tozadevno agitatorično delo naj se razdeli, pritisne naj se na trgovine, na gostilne, na vse naše posameznike, posebno na gospodinje! Naročila sprejema in izvršuje „Gospodarska zveza“ v Ljubljani, ki ima stalno zalogo. Pošilja se izvirne zaboje, to je 50 zavitekov po sto škatljic, ali tudi manj, toda le po železnici; pošta ne sprejema vžigalic in se na to opozorijo osobito manjši odjemalci, kojim nasvetujemo, da si nabavijo iste pri bližnjem trgovcu; če bi jih ta ne imel, naj se ga prisili, da jih naroči. Pri naročilu naj se navede natančno železniška postaja in zadnja pošta. Neznanim odjemalcem se pošilja samo proti povzetju, oziroma naj se navedejo reference. Recite našim ljudem, naj si ne puste

vsiljevati drugih vžigalic; kadar jim kdo vsiljuje druge vžigalice, naj zahtevajo odločno vžigalice za obmejne Slovence!

Želvasti otroci uspevajo prav dobro ob prehrani s „Kufek“ in mlekom, ker se po dodatku „Kufek“ poveča redilnost mleka in postane bolj prebavno.

Največja trgovina z oblačilnim blagom v Celovcu.

Zaradi poznejše oddaje trgovine redka prilika: Akoravno se je zadnji čas blago silno podražilo in se bo še veliko podražilo, prodajam od 10. februarja 1910 začenši blaga za več kot 250.000 kron pod tovarniško ceno. Za trgovce in krošnjarje, krojače in šivilje še poseben popust. Prosim za obilni obisk. Z odličnim spoštovanjem

Anton Renko, posestnik,

ogel Kramerjeve ulice in Novi trg v Celovcu.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu

ima sledeče tiskovine na prodaj:

Za občinske urade:

Poselske knjižice vsled poselskega reda za vojvodino Koroško z dne 19. sušca 1874, slovensko-nemške, 8°, 64 strani, vezan iztis po	K — 24
Red za točenje (Schankordnung), Slovensko-nemški, v velikosti 62 × 48 cm, iztis po	— 20
Dovoljenje za godbo , slovensko-nemški, folio, 100 iztisov	1 60
Domovinski list , slovensko-nemški, folio, 100 iztisov	2 40
Spričevalo uboštva , slovensko-nemški, folio, 100 iztisov	2 —
Živinoogledni zapisnik , slovensko-nemški, fol. (4 strani), 100 iztisov	4 —
Živinoogledni list , slovensko-nemški, 4°, 100 iztisov	1 20
Prejemni list , slovensko-nemški, 4°, 100 izt.	1 60
Poziv gledé tožb , slovensko-nemški, 4°, 100 iztisov	1 20
Poziv gledé opravičevanj , slovensko-nemški, 4°, 100 iztisov	1 20
Mrliški ogledni list , slov., fol., 100 iztisov	1 80
Mrtvaški ogledni list , slovensko-nemški, 4°, 100 iztisov	1 60
Glasovnice za volitev občinskih odbornikov , slovensko-nemški, 4°, 100 iztisov	1 40
Glasovnice za volitev namestnikov v občinski odbor , slov.-nemški, 4°, 100 iztisov	1 20
Pooblastilo za občinske volitve , slovenska in nemška, folio, 100 iztisov	1 60
Dolžno pismo za posojilnice, slovensko, folio, 3 strani, 100 iztisov	4 —

Kmetiski dnevnik, slov., za en mesec, iztis po — 80

V zalogi **Družbe sv. Mohorja v Celovcu** je na novo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta (slovenski Goffine).

Priredil **msgr. Valentin Podgorc.**

Mehko vez. K 4 —, za družnike K 3 —, po pošti 40 vin. več. — Trdo vez. K 5 40, za družnike K 4 —, po pošti 40 vin. več.

Za oddati je s 1. februarjem 1911

služba cerkovnika in organista

v Hodišah, Koroško. Natančnejša pojasnila daje **župni urad Hodiše.**

Jožef Božič v Celovcu

Beljaška cesta št. 14

priporoča svojo trgovino s **špacerijskim blagom ter deželnimi pridelki** kakor svojo bogato sortirano zalogo z najboljšim blagom in z najtočnejšo postrežbo.

Prečistitim **župnijskim uradom** priporoča patentirano **olje za večno luč**, posebno fino kadilo, francoski stenjt. Naročila se tudi sprejemajo v **Favličevi ulici št. 7.**

Posredovalnica

za nakupovanje in prodajanje živine in poljskih pridelkov se otvori znanprej v „**Narodnem domu**“ (Aufmuthu) v **Velikovcu.**

Loterijske številke 24. decembra 1910:

Gradec 14 44 22 37 82
Dunaj 6 18 90 61 70

Po okužbi

so se neznatne ranitve mnogokrat izpremenile v hude rane. Obvezite tedaj vsako rano z najbolj pripravnim sredstvom.

Že 40 let se je izkazalo mečilno vlačno mazilo, takozvano **praško domače mazilo** kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pušica 70 vin. Proti predplačilu K 3-16 se pošlje štiri pušice, za K 7- pa 10 pušic poštine prosto na vsako postajo avstro-ogrsko monarhije.

Pozor na ime izdelka, izdelovalca, ceno in varstveno znamko. Pristno le po 70 vin.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, c. in k. dvorni dobavitelj

lekarna „Pri črtnem orlu“

Praga, Mala strana, vogal Nerudove ulice št. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

Tržne cene v Celovcu

22. grudna 1910 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica	17	54	18	24	10	22	
Rž	—	—	—	—	—	—	
Ječmen	—	—	—	—	—	—	
Ajda	17	—	18	75	8	55	
Oves	17	—	17	80	6	16	
Proso	—	—	—	—	—	—	
Pšeno	—	—	28	57	18	—	
Turščica	—	—	15	70	8	80	
Leča	—	—	—	—	—	—	
Fizola rdeča	—	—	—	—	—	—	
Repica (krompir)	—	—	8	88	4	—	
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—	
Seno, sladko	6	—	7	—	—	—	
„ kisló	4	—	6	—	—	—	
Slama	3	70	4	60	—	—	
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—	—	—	
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—	
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—	
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—	
Maslo (goveje), 1 kg	3	—	3	20	—	—	
Surovo maslo (putar), 1 „	3	—	3	60	—	—	
Slanina (špeh), povoj, 1 „	2	40	2	60	—	—	
„ „ surova, 1 „	1	90	2	10	—	—	
Svinjska mast, 1 „	2	20	2	30	—	—	
Jajca, 1 par	—	20	—	24	—	—	
Piščeta, 1 „	2	40	2	60	—	—	
Race	4	—	4	50	—	—	
Kopuni, 1 „	8	—	10	—	—	—	
30 cm drva, trda, 1 m ³	3	20	3	60	—	—	
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	—	—	—	
Živina	Počrez	100 kilogramov				Prignalo	Prodalo
		žive vage		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	415	450	—	—	9	4	—
Junci	—	—	—	—	—	—	—
Krave	170	430	—	—	48	16	—
Telice	220	—	—	—	2	1	—
Svinje, pitane	—	—	140	156	125	125	—
Praseta, plemena	18	54	—	—	140	68	—
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

Louske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštine prosto.

Zahtevajte „Mir“ po vseh gostilnah!

Veselo novo leto

vsem svojim častitim podpornikom in prijateljem želi

Peter Markovič,

akademični slikar v Rožeku na Koroškem.

Proda se posestvo

v večjem kraju na Spodnjem Koroškem. Posetje je 24 birnov, nekaj travnikov. S posestvom je združena tudi pekarija. Cena je 18.000 K. Več pove uredništvo „Mira“ št. 53.

Oprav. št. E. 213/10

5

Dražbeni oklic.

Vsled poziva hranilnega in posojilnega društva v Vrbi, zastopanega po c. kr. notarju dr. R. Baumgartnerju v Rožeku, bo 13. januarja 1911 ob 11. uri dopoldne, soba št. 4, pri c. kr. okrajnem sodišču v Rožeku dražba pd. **Tumrovega posestva na Potoku** št. 3 in 7, kmetija za 14 goved, 8 h 6 ar 19 m² gozda, 8 ar 56 m² paše, 4 h 42 ar 39 m² njiv, 1 h 31 ar 63 m² travnikov, 28 ar 39 m² vrta z različnim gospodarskim orodjem.

Posestvo je cenjeno na 10.700 K, oprava na 220 K, najnižja ponudba je 7280 K, niže kot je ta znesek, se prodaja ne vrši. Dražbeni pogoji in cenilni zapisniki so kupcem pri imenovanem sodišču soba št. 2 med uradnimi urami na vpogled.

C. kr. sodnija v Rožeku, dne 13./11. 1910.

Namesto 40 kron, samo 6 kron.

Priložnostni nakup.

Gamsova brada

podobna jelenovi brađi, pristna zelo lepa, 16 cm dolga dlaka, s staro srebrno cevko in Hubertovim križem, s premikajočim oklepom in vijakom, skupaj samo 6 kron. Dlaka in obroč pod jamstvom pristna. Priložnostni nakup, razpošilja po povzetju izdelovalec gamsovih brad

Fenichel, Dunaj, IX., Altmüttergasse 3/VII.

Mnogo priznalnih pisem.

Pet vinarjev stane

dopisnica,

na katero zapi-

šete ime občno snane

razpošiljateljske trgovine

R. Miklauc, Ljubljana,

da Vam pošlje poštine

prosto vsorce najno-

vejšega sukne-

nega in

modnega blaga za moške obleke.

Naprodaj je ena mala kmetija, pohištvo v dobrem stanu, s precejšnjim sadnim vrtom, njivami in gozdom, obsegajoče vkup 9 oralov, vse na eni parceli, z inventarom ali brez njega, iz proste roke pod ugodnimi pogoji. Več pove posestnik **Juri Ruprecht** pd. **Weinzerl, Popenaves, pošta Grebnj, Koroško.**

: Hotel Trabesinger v Celovcu :

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in po zimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo po ceni.

Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje.

Za zabavo služi

regljišče, po zimi zakurjeno.

Po leti sediš na senčnatem vrtu.

V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno v sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus. Lastnik: Ivan Millonig.

Pri oddaji dela

se prosi preč. slovensko duhovščino, in slavna cerkvena predstojništva, načrte za nove oltarje, prižnice itd. ter proračune za prenovljenje vseh cerkvenih del od slovenskega domačega obrtnika zahtevati.

Pota se ne zaračunijo; načrti in proračuni se pošljejo na željo. Cene delu primerne.

V obilna naročila se priporoča prva slovenska umetnoobrtna delavnica za cerkvena dela

Jan. Goleš,

podobar in pozlatar v **Pliberku** na Koroškem.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 5.000.000.

Rezervni fond K 450.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

— Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8— za kom. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.